

Børne- og Socialministeriet
J.nr. 2016-4195/LTH
29. november 2016

Udkast

**Forslag
til**

**Lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov
om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love
(Ændringer som følge af lov om ægtefællers økonomiske forhold)**

§ 1

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 12 indsættes som *stk. 2*:

"*Stk. 2.* Børne- og socialministeren kan endvidere fastsætte regler om, at parterne ved ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal orienteres om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold."

2. § 25, *stk. 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

"*Stk. 2.* Ved formuedeling ved omstødelse af ægteskab udtager hver ægtefælle forlods så meget af delingsformuen, som svarer til ægtefællens delingsformue ved indgåelsen af ægteskabet samt senere forøgelser af delingsformuen ved arv eller gave eller ved overførsel fra eget særeje. Formue, der ikke udtages forlods, deles efter reglerne i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Er delingsformuen mindre end den formue, som ægtefællerne kan udtage forlods, sker der forholdsvis afkortning.

Stk. 3. Ved formuedelingen indgår de aktiver og passiver, som hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor der er anlagt sag om omstødelse. Denne dag betegnes ophørsdagen.

Stk. 4. Hvis en af ægtefællerne dør, inden omstødelse er sket, finder bestemmelserne i afsnit 4 i lov om ægtefællers økonomiske forhold anvendelse, jf. dog § 27."

3. I § 27, *stk. 1* og 2, ændres "reglerne i § 60 i lov om ægtefælleskifte m.v." til: "§ 25, *stk. 2*".

Justitsministeriet

§ 2

I lov nr. 594 af 14. juni 2011 om ægtefælleskifte m.v. foretages følgende ændringer:

1. § 2, *stk. 1, nr. 3* og 4, affattes således:

"3) regulerings- og misbrugskrav, jf. bestemmelserne i kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold,

4) pensionskompensation, jf. bestemmelserne i kapitel 13 i lov om ægtefællers økonomiske forhold,".

2. § 2, *stk. 1, nr. 6*, affattes således:

"6) kompensation i særlige situationer, jf. bestemmelserne i kapitel 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold."

3. § 2, stk. 2, nr. 1, affattes således:

"1) kompensation i særlige situationer, jf. bestemmelserne i kapitel 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, og".

4. I §§ 10 og 66, stk. 1, udgår ", afsagt dekret om bosondring".

5. Overskriften før § 50 ophæves.

6. § 50 affattes således:

"§ 50. Ægtefællers fællesbo deles efter reglerne herom i lov om ægtefællers økonomiske forhold."

7. §§ 51-53 med tilhørende overskrifter ophæves.

8. I § 54, stk. 2, ændres "fælleseje" til: "delingsformue".

9. I § 57 ændres "§ 53, stk. 2," til: "§ 26, stk. 1, nr. 7 og 8, i lov om ægtefællers økonomiske forhold og § 26 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning".

10. Overskriften før § 58 ophæves.

11. § 58, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

12. §§ 59-64 med tilhørende overskrifter ophæves.

13. Kapitel 9 ophæves.

§ 3

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 11 af 6. januar 2014, som ændret ved § 3 i lov nr. 84 af 28. januar 2014, § 3 i lov nr. 737 af 25. juni 2014 og § 16 i lov nr. 573 af 4. maj 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 64, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter "insolvent": "og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser".

2. I § 64, stk. 3, ændres "kår" til: "økonomiske forhold".

3. I § 64 indsættes som stk. 4 og 5:

"Stk. 4. Gaver til skyldnerens nærstående, som stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, kan fordres omstødt. Dette gælder dog ikke, hvis det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Et omtvistet eller betinget krav anses for en forpligtelse efter 2. pkt., forudsat at kravet senere fastslås endeligt over for skyldneren.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse, i det omfang skyldneren løbende har betalt større beløb til eller for sin ægtefælle eller samlever, end hvad der efter disses økonomiske forhold og familiens behov var rimelige bidrag til familiens forsørgelse."

§ 4

I lov om tinglysning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1075 af 30. september 2014, som ændret ved § 15 i lov nr. 573 af 4. maj 2015 og § 2 i lov nr. 580 af 4. maj 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 17, stk. 4, ændres "stk. 7" til: "stk. 8".

2. § 49 ophæves.

3. I § 50 c indsættes som nyt stk. 7:

"Stk. 7. Oplysninger om indholdet af ægtepagter, der er tinglyst i personbogen, kan alene videregives til brug i konkrete retsforhold. Fuldstændige oplysninger skal dog efter anmodning videregives til den, som oplysningerne angår."

Stk. 7-9 bliver herefter stk. 8-10.

4. I § 50 d, stk. 1, ændres "og 49" til: "47, stk. 9, og § 49 a".

5. I § 50 e ændres "stk. 8" til: "stk. 9".

§ 5

I arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 168 af 12. marts 2008, § 3 i lov nr. 221 af 21. marts 2011, § 7 i lov nr. 652 af 12. juni 2013 og § 23 i lov nr. 628 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, 2. pkt., § 11, stk. 4, og § 12, stk. 2, 2. pkt., ændres "fællesejeaktiv" til: "aktiv, der er delingsformue".

2. Overskriften før § 12 affattes således: "Delingsformue".

3. I § 11, stk. 3, 2. pkt., § 12, stk. 1, § 17, to steder i § 44, stk. 1, nr. 1, to steder i § 45, § 50, stk. 3, § 87, stk. 2, og § 91, stk. 1, ændres "fælleseje" til: "delingsformue", og i § 50, stk. 3, ændres "fællesejet" til: "delingsformuen".

4. I § 22, stk. 1, nr. 1 og 2, ændres "fællesejemidler" til: "delingsformue".

5. I § 30, stk. 2, 1. pkt., ændres "§ 15, stk. 2, i lov om ægteskabets retsvirkninger" til: "§ 37 i lov om ægtefællers økonomiske forhold".

6. I § 30, stk. 2, 2. pkt., ændres "§ 16 a i lov om ægteskabets retsvirkninger" til: "§ 52 i lov om ægtefællers økonomiske forhold".

§ 6

I lov om skifte af dødsboer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1335 af 26. november 2015, som ændret ved lov nr. 447 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.: "Hvis afdøde ved dødsfaldet var gift, indhenter skifteretten endvidere oplysninger om ægtepagt fra Tinglysningsretten."

2. I § 7, stk. 7, indsættes efter "(CPR)": ", Tinglysningsretten".

3. I § 22, stk. 1, nr. 1, ændres "§ 23 i lov om ægteskabets retsvirkninger" til: "kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold".

4. I § 74, § 75, stk. 2, 1. pkt., og § 76, stk. 1, ændres "fælleseje" til: "delingsformue".

5. I § 75, stk. 1, ændres "del af fællesejet" til: "delingsformue".

6. I § 76, stk. 3, ændres "fællesejet" til: "delingsformuen".

7. I § 77 ændres "§§ 50, 51, 53" til: "Afsnit 4 i lov om ægtefællers økonomiske forhold", og efter "og" indsættes: "§§".

§ 7

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 266 af 21. marts 2014, som ændret ved § 1 i lov nr. 1493 af 23. december 2014 og § 16 i lov nr. 395 af 2. maj 2016, foretages følgende ændringer:

1. I *overskriften før § 18* ændres "Overførelse mv." til: "Overdragelse".

2. I § 18, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

"1. *pkt.* finder ikke anvendelse på krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste".

3. § 18, *stk. 2 og 3*, ophæves.

4. I § 26, *stk. 4*, ændres "stk. 1 og 2" til: "1. *pkt.*".

§ 8

I lov om forsikringsaftaler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1237 af 9. november 2015, som ændret ved § 1 i lov nr. 638 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 103, *stk. 2*, indsættes efter "særeje": "efter § 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold".

§ 9

I lov om visse civile retlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, jf. lov nr. 293 af 24. april 1996 som ændret senest ved § 9 i lov nr. 737 af 25. juni 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 3, *stk. 2*, indsættes efter "særeje": "efter § 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold".

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

§ 10

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 227 af 9. marts 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 643 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. § 72, 3. *pkt.*, affattes således: "Bestemmelserne i § 7, *stk. 1*, og § 8 i lov om ægtefællers økonomiske forhold finder tilsvarende anvendelse."

§ 11

I lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 9. marts 2016, som ændret ved § 3 i lov nr. 643 af 8. juni 2016, § 2 i lov nr. 662 af 8. juni 2016 og § 4 i lov nr. 665 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. § 68, 3. *pkt.*, affattes således: "Bestemmelserne i § 7, *stk. 1*, og § 8 i lov om ægtefællers økonomiske forhold finder tilsvarende anvendelse."

Ikrafttræden m.v.

§ 12

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

Stk. 2. § 1, nr. 2 og 3, finder ikke anvendelse på formuedelingen, når sag om omstødelse er anlagt før lovens ikrafttræden. Ved formuedeling i sådanne situationer finder de hidtil gældende regler fortsat anvendelse.

Stk. 3. § 3 finder ikke anvendelse på dispositioner, der er fuldbyrdet før lovens ikrafttræden. For sådanne dispositioner finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. § 4, nr. 3, finder anvendelse på anmodninger om oplysninger om indhold af ægtepagter, der er indgivet efter lovens ikrafttræden.

§ 13

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. §§ 1, 2, 3, 5 og 6 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. §§ 7-9 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Indledning
 - 2.2. Ægteskabsloven
 - 2.2.1. Orientering af kommende ægtefæller om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold
 - 2.2.1.1. Gældende ret
 - 2.2.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 2.2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2.2. Formuedeling ved omstødelse af ægteskab
 - 2.2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser
 - 2.2.2.3. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 2.2.2.4. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Ægtefælleskifteloven
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.1.1. Deling af formuen
 - 2.3.1.2. Udlæg af aktiver
 - 2.3.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser
 - 2.3.3. Regeringens overvejelser
 - 2.3.4. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Omstødelse af gaver mellem ægtefæller og nærstående
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.1.1. Retsvirkningsloven
 - 2.4.1.2. Konkursloven
 - 2.4.2. Konkursrådets overvejelser
 - 2.4.3. Regeringens overvejelser
 - 2.4.4. Den foreslåede ordning
 - 2.5. Gyldighedsbetingelser for og adgang til oplysninger i ægtepagter
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.1.1. Formelle krav til ægtepagter
 - 2.5.1.2. Offentlighedens adgang til oplysninger om indholdet af ægtepagter
 - 2.5.1.3. Abonnementsordning vedrørende personbogen
 - 2.5.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser
 - 2.5.2.1. Oprettelse og prøvelse af ægtepagt
 - 2.5.2.2. Offentlighedens adgang til ægtepagter
 - 2.5.3. Regeringens overvejelser
 - 2.5.3.1. Oprettelse og prøvelse af ægtepagt
 - 2.5.3.2. Offentlighedens adgang til ægtepagter
 - 2.5.4. Den foreslåede ordning
 - 2.6. Dødsboskifteloven
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser
 - 2.6.3. Regeringens overvejelser
 - 2.6.4. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 29. november.2016 til den 3. januar.2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne		
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja:	Nej: X

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at gennemføre de ændringer i den øvrige lovgivning, der følger af lovforslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold, der er fremsat samtidig med dette lovforslag. Den foreslåede lov om ægtefællers økonomiske forhold skal erstatte lov om ægteskabets retsvirkninger.

Lovforslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold bygger på betænkning nr. 1552/2015 om ægtefællers økonomiske forhold, som Retsvirkningslovsudvalget afgav i januar 2015.

I betænkningen foreslår Retsvirkningslovsudvalget, at alle materielle bestemmelser om ægtefællers økonomiske forhold, navnlig bestemmelser om deling af ægtefællers formuer ved separation, skilsmisse, og død, samt andre bestemmelser, der er centrale for lovgivningen om ægtefællers økonomiske forhold, samles i den nye lov. Regeringen er enig heri, og det foreslås ved dette lovforslag, at sådanne bestemmelser ophæves eller ændres. Det drejer sig navnlig om bestemmelser i lov om ægtefælleskifte m.v.

I betænkningen foreslås det også, at offentlighedens adgang til oplysninger om indholdet af tinglyste ægtepagter afskaffes. Regeringen er enig heri, og dette lovforslag indeholder de ændringer af tinglysningsloven, der er nødvendige for at gennemføre dette.

For at udbrede kendskabet til reglerne om ægtefællers økonomiske forhold og dermed give parterne mulighed for at overveje at indgå aftaler (ægtepagter) herom foreslås det, at parterne ved ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne orienteres om reglerne.

Endelig indeholder lovforslaget ændring af konkursloven bestemmelser om omstødelse af gaver mellem ægtefæller med henblik på imødegåelse af den såkaldte ægtefællefinte.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Indledning

Reglerne om ægtefællers økonomiske forhold findes først og fremmest i lov om ægteskabets retsvirkninger (retsvirkningsloven, lovbekendtgørelse nr. 1814 af 23. december 2015) og lov om ægtefælleskifte m.v. (ægtefælleskifteloven, lov nr. 594 af 14. juni 2011 med senere ændringer).

En række andre love indeholder dog også regler om ægtefællers økonomiske forhold eller regler, der er knyttet til reglerne om ægtefællers økonomiske forhold:

- Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (ægteskabsloven, lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015).
- Arveloven (lov nr. 515 af 6. juni 2007 med senere ændringer).
- Lov om skifte af dødsboer (dødsboskifteloven, lov nr. 383 af 22. maj 1996 med senere ændringer).
- Lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter (pensionsopsparingsloven, lov nr. 293 af 24. april 1996 med senere ændringer).
- Lov om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven, lovbekendtgørelse nr. 266 af 21. marts 2014).
- Lov om forsikringsaftaler (forsikringsaftaleloven, lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006 med senere ændringer).
- Lov om tinglysning (tinglysningsloven, lovbekendtgørelse nr. 158 af 9. marts 2006 med senere ændringer).
- Konkursloven (lovbekendtgørelse nr. 11 af 6. januar 2014 med senere ændringer).

I betænkning nr. 1552/2015 om ægtefællers økonomiske forhold, som Retsvirkningslovsudvalget afgav i januar 2015, foreslår udvalget, at der udarbejdes en ny lov om ægtefællers økonomiske forhold til afløsning af retsvirkningsloven.

Forslagene i betænkningen foreslås udmøntet i en ny lov om ægtefællers økonomiske forhold. Denne nye hovedlov indeholder en række bestemmelser, der overføres fra retsvirkningsloven. Bestemmelserne, der for en stor dels

vedkommende er fra 1925, omskrives med henblik på at præcisere lovens bestemmelser.

Lovforslaget til den nye hovedlov fremsættes samtidigt med nærværende lovforslag, der indeholder de ændringer af anden lovgivning, der følger af den nye lov om ægtefællers økonomiske forhold.

I betænkningen foreslår Retsvirkningslovsudvalget, at alle materielle bestemmelser om ægtefællers økonomiske forhold, navnlig bestemmelser om deling af ægtefællers formuer ved separation, skilsmisse, og død, samt andre bestemmelser, der er centrale for lovgivningen om ægtefællers økonomiske forhold, samles i den nye hovedlov. Det drejer sig om bestemmelser i ægtefælleskifteloven og forsikringsaftaleloven. Regeringen er enig heri, og det foreslås ved dette lovforslag, at sådanne bestemmelser i ægtefælleskifteloven og forsikringsaftaleloven ophæves.

Ved lovforslaget foreslås endvidere en række henvisninger i ægtefælleskifteloven, arveloven og dødsboskifteloven til bestemmelser i retsvirkningsloven ændret sådan, at der henvises til de relevante foreslåede nye bestemmelser i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Lovforslaget indeholder også forslag om ophævelse af nogle bestemmelser, som udvalget ikke mener, der er behov for at opretholde.

I lovgivningen og litteraturen om ægtefællers økonomiske forhold anvendes en række begreber. Mange af disse begreber stammer fra tiden omkring vedtagelsen af retsvirkningsloven. Retsvirkningslovsudvalget finder begrebet fællesje uhensigtsmæssigt, idet det ofte fører til den misforståelse, at ægtefællerne ejer alle aktiver i fællesskab (sameje), og måske også til den misforståelse, at ægtefællerne hæfter for hinandens gæld. I forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold anvendes begrebet "delingsformue" derfor i stedet for begrebet "fællesje". Dette medfører behov for at ændre en række bestemmelser i ovennævnte love. Lovforslaget indeholder også forslag til disse ændringer.

I betænkningen foreslås det også, at offentlighedens adgang til oplysninger om indholdet af tinglyste ægtepagter afskaffes. Regeringen er enig heri, og dette lovforslag indeholder de ændringer af tinglysningsloven, der er nødvendige for at gennemføre dette.

Endelig indeholder lovforslaget ændring af konkurslovens bestemmelser om omstødelse af gaver mellem ægtefæller med henblik på imødegåelse af den såkaldte ægtefællefinte.

2.2. Ægteskabsloven

2.2.1. Orientering af kommende ægtefæller om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold

2.2.1.1. Gældende ret

Det fremgår af ægteskabslovens § 12, 1. pkt., at det skal godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt (prøvelse af ægteskabsbetingelserne), før parterne kan indgå ægteskab. Efter lovens § 12, 2. pkt., fastsætter børne- og socialministeren regler herom.

Denne bemyndigelse er bl.a. anvendt til i § 2 i bekendtgørelse nr. 1857 af 23. december 2015 at fastsætte regler om, at en ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal indgives på en blanket – ægteskabserklæringen. Blanketten skal som udgangspunkt indgives digitalt, men kan i visse situationer

indgives i papirform. I blanketten skal parterne bl.a. give oplysninger om deres personlige forhold, herunder om de tidligere har været gift.

Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1, hvorefter det bl.a. er en betingelse, at man er fyldt 18 år (§ 1 a), at man ikke er slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller søskende (§ 6), og at man ikke er gift i forvejen (§ 9).

Efter lovens § 13, stk. 1, foretages prøvelse af ægteskabsbetingelserne af kommunalbestyrelsens formand. I kommuner med magistratsstyre eller en styreform med delt administrativ ledelse, jf. §§ 64 og 64 a i lov om kommunernes styrelse, kan kommunalbestyrelsen i kommunens styrelsesvedtægt bestemme, at prøvelsen skal foretages af et magistratsmedlem henholdsvis en udvalgsformand. I det følgende omtales prøvelsesmyndigheden som kommunen.

I forbindelse med prøvelsen af ægteskabsbetingelserne modtager de kommende ægtefæller ikke orientering om retsvirkningerne af ægteskab, herunder at ægtefæller under ægteskabet har gensidig forsørgelsespligt (retsvirkningslovens § 2), og at deres formuer som udgangspunkt deles lige ved separation, skilsmisse og død (retsvirkningslovens § 16, stk. 2), medmindre de har indgået en aftale om særeje (retsvirkningslovens § 28).

2.2.1.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Indgåelse af ægteskab medfører en række retsvirkninger for parterne. Ægtefæller har bl.a. en forsørgelsespligt overfor hinanden, de har arveret efter hinanden, de har formuefællesskab, og de kan indgå aftaler med hinanden om deres formue.

Indgåelse af ægteskab har således stor betydning for parternes økonomiske forhold under ægteskabet og ved en eventuel separation eller skilsmisse. Ved en ægtefælles død har ægteskabet betydning for arven efter afdøde. Kommende ægtefæller bør derfor vejledes om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold, herunder om reglerne om deling af ægtefællernes formue ved separation skilsmisse og død. De bør samtidig orienteres om mulighederne for at aftale fravigelserne af delingsordningen ved at aftale en ordning, der tager hensyn deres forhold og ønsker. Sammen med denne orientering bør ægtefællerne opfordres til at overveje, om de har behov for at aftale en anden ordning end lighedelingen.

På den måde vil der blive sendt et vigtigt signal til kommende ægtefæller om, at ægteskabet også juridisk vil have stor betydning for dem, og at de i relation til formuefællesskab har mulighed for at aftale en anden ordning, end den der følger af lovgivningen.

2.2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i ægteskabslovens § 12 indsættes en ny bestemmelse (stk. 2), hvorefter børne- og socialministeren kan fastsætte regler om, at kommende ægtefæller ved ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal orienteres om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold.

Denne bemyndigelse vil bl.a. blive udmøntet ved, at der fastsættes regler om, at kommende ægtefæller ved indsendelsen af ægteskabserklæringen til kommunen modtager vejledning herom.

Parterne vil således inden indgåelse af ægteskabet få vejledning om reglerne om formuedeling ved opløsning af ægteskab, herunder vejledning om at ægtefæller har mulighed for at skræddersy en formueordning, der passer til deres situation, f.eks. ved aftaler om særeje m.v.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

2.2.2. Formuedeling ved omstødelse af ægteskab

2.2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af ægteskabslovens § 6, at ægteskab ikke må indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende. Efter lovens § 9 må den, som tidligere har indgået ægteskab eller har været part i et registreret partnerskab, ikke indgå ægteskab, så længe det tidligere ægteskab eller registrerede partnerskab består (bigami).

Et ægteskab, der er indgået i strid med lovens §§ 6 eller 9, omstødes ved dom, jf. lovens § 23. Sag herom kan anlægges af Ankestyrelsen eller af en af ægtefællerne.

Det fremgår af ægteskabslovens § 24, stk. 1, at et ægteskab endvidere omstødes ved dom efter påstand af den ene ægtefælle, 1) hvis han ved ægteskabets indgåelse befandt sig i en tilstand, som udelukker evnen til at handle fornuftsmæssigt, 2) hvis han blev tvunget til at indgå ægteskab, 3) hvis han ved en fejltagelse blev viet til en anden end sin forlovede eller uden at ville indgå ægteskab, eller 4) hvis han blev forledt til at indgå ægteskab ved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig fortielse af sandheden blev vildledt om, hvem den anden er, eller om sådanne omstændigheder ved dennes tidligere liv, der med fuld føje ville have afholdt ham fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne, at ægteskabet ikke med rimelighed kan fordres opretholdt.

Lovens § 24, stk. 2, indeholder frister på op til 3 år for, hvornår sag om omstødelse senest skal anlægges.

Efter ægteskabslovens § 25, stk. 1, medfører omstødelse af et ægteskab samme retsvirkninger som skilsmisse. I bestemmelsens stk. 2 henvises der til reglerne i ægtefælleskiftelovens § 60 i relation til formuedelingen.

Det fremgår af ægtefælleskiftelovens § 60, at ved skifte i anledning af omstødelse af ægteskab udtager hver ægtefælle forlods så meget af fællesboet, som svarer til, hvad denne har indbragt i boet ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave eller har overført til fællesboet fra eget særeje. Strækker den fælles formue ikke til, sker der forholdsvis afkorting.

Bestemmelsen må forstås sådan, at formue, som ægtefællerne ikke udtager forlods, deles lige mellem ægtefællerne, jf. retsvirkningslovens § 16, stk. 2, hvorefter hver ægtefælle eller ægtefællens arvinger ved ægteskabets ophør udtager halvdelen af delingsformuen, medmindre undtagelse har særlig lovhjemmel.

Efter ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 3, ophører formuefællesskabet (ophørsdagen) ved udgangen af det døgn, hvor der er anlagt sag om omstødelse. Efter lovens § 51, stk. 4, kan ægtefællerne under skiftet aftale, at formuefællesskabet skal anses for ophørt på et andet tidspunkt end det, der følger af stk. 3. Hvis ganske særlige praktiske forhold gør sig gældende, kan skifteretten efter indstilling fra bobehandleren bestemme, at formuefællesskabet skal anses for ophørt på et andet tidspunkt end det, der følger af stk. 3, jf. lovens § 51, stk. 5.

Det fremgår af ægteskabslovens § 26, at omstødes et ægteskab, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro med hensyn til omstødelsesgrunden, medens den anden kendte eller burde kende denne, kan

der ved omstødsdommen tilkendes den førstnævnte ægtefælle en godtgørelse, der fastsættes under hensyn til begges økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

Hvis en ægtefælle dør før omstødelse er sket, skal ægtefællernes formue som nævnt ovenfor efter retsvirkningslovens § 16, stk. 2, deles lige mellem den længstlevende ægtefælle og den førstafdøde ægtefælles dødsbo, inden den afdøde ægtefælles formue kan deles mellem afdødes arvinger eller kreditorer. Ved formuedelingen fastlægges det, hvilken formue der falder i arv efter den afdøde ægtefælle, og hvilken formue den længstlevende ægtefælle beholder. Der foretages ingen deling af ægtefællernes formue, hvis den længstlevende ægtefælle overtager delingsformuen til uskiftet bo.

Det fremgår af ægteskabslovens § 27, stk. 1, at hvis en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter lovens § 23, dør inden omstødelse er sket, kan den længstlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve ægtefælleskiftelovens § 60 bragt til anvendelse, og ægtefællen kan kræve godtgørelse efter ægteskabslovens § 26.

Samme ret har efter lovens § 27, stk. 2, 1. pkt., den ægtefælle, der kan rejse sag efter lovens § 24, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden fristerne i lovens § 24, stk. 2, for anlæggelse af omstødsessager udløbet. Hvis sagen er anlagt, og ægtefællen derefter dør, kan enhver af arvingerne efter lovens § 27, stk. 2, 2. pkt., kræve reglerne i ægtefælleskiftelovens § 60 bragt til anvendelse.

Efter § 27, stk. 3, skal krav efter lovens § 27, stk. 1 og 2, fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

2.2.2.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser

Da omstødelse af ægteskaber sjældent forekommer, finder Retsvirkningslovsudvalget det hensigtsmæssigt, at reglerne om retsvirkningerne af omstødelse samles i ægteskabsloven sammen med de øvrige regler om omstødelse af ægteskab.

Udvalget har derfor foreslået, at ægtefælleskiftelovens § 60 om bodeling ved omstødelse og § 51, stk. 3, om ophørsdagen ved omstødelse bør overføres til ægteskabsloven.

Udvalget har samtidig påpeget, at det i den forbindelse bør overvejes at forenkle reglen om formuedeling ved omstødelse sådan, at hver ægtefælle beholder sin formue. Udvalget begrundet dette med, at dette må antages at svare til, hvad der typisk vil følge af ægtefælleskiftelovens § 60, idet det vil være sjældent, at parterne i et ægteskab, der omstødes, har opbygget en formue under ægteskabet.

2.2.2.3. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Børne- og Socialministeriet er enig i udvalgets forslag om, at reglerne om formuedeling ved omstødelse af ægteskab samles i ægteskabsloven.

Ministeriet mener dog ikke, at der er behov for at forenkle reglerne som foreslået af udvalget, da det kan forekomme, at et ægteskab først omstødes efter mange år, f.eks. hvis der er tale om et bigamisk ægteskab, hvor der ikke er en frist for omstødelse. Dette kan indebære, at ægtefællerne gennem årene har opbygget en sådan formue, at det vil forekomme urimeligt, hvis den formue, der er opbygget under ægteskabet, ikke skal indgå i en lighedeling mellem dem.

Ministeriet foreslår således, at ægtefælleskiftelovens § 60 og § 51, stk. 3, jf. stk. 4 og 5, videreføres i ægteskabsloven uden indholdsmæssige ændringer.

2.2.2.4. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at ægteskabslovens § 25, stk. 2, der indeholder en henvisning til ægtefælleskifteloven § 60, ophæves, og at ægtefælleskiftelovens § 60 videreføres som § 25, stk. 2, i ægteskabsloven. Bestemmelsen nyaffattes dog, så den passer med sprogbrugen i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold, navnlig afsnit 3 om formuedeling ved separation og skilsmisse.

Efter den foreslåede bestemmelse udtager hver ægtefælle ved formuedeling ved omstødelse af ægteskab så meget af delingsformuen, som svarer til ægtefællens delingsformue ved indgåelsen af ægteskabet samt senere forøgelser af delingsformuen ved arv eller gave eller ved overførsel fra eget særeje. Efter forslaget præciseres det, at formue, der ikke udtages forlods, deles efter reglerne i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Der henvises til ligedelingsreglerne i afsnit 3 og 4 og bemærkningerne hertil i lov om ægtefællers økonomiske forhold, jf. det samtidigt fremsatte lovforslag herom.

Samtidig foreslås det som efter den gældende ordning, at hvis delingsformuen er mindre end den formue, som ægtefællerne kan udtage forlods, sker der forholdsvis afkortning.

Det foreslås videre, at de nugældende bestemmelser om ophørsdagen ved formuedeling ved omstødelse af ægteskaber i ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 3, jf. stk. 4 og 5, med redaktionelle ændringer overføres til ægteskabsloven som § 25, stk. 3.

Endelig foreslås det, at der i ægteskabslovens § 25 indsættes et nyt stk. 4, hvorefter den i det samtidigt fremsatte lovforslag om ægtefællers økonomiske forhold foreslåede samlede regulering af formuedelingen ved en ægtefælles død finder anvendelse i situationer, hvor en af ægtefællerne dør, inden omstødelse er sket, dog således, at den ovenfor i punkt 2.2.2.1. nævnte § 27 i ægteskabsloven vil kunne finde anvendelse.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Som det fremgår af lovforslagets § 2, nr. 7 og 12, foreslås ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 3, og § 60 ophævet. Der henvises til bemærkningerne i lovforslaget til disse bestemmelser.

2.3. Ægtefælleskifteloven

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Deling af formuen

Efter ægtefælleskiftelovens § 1, stk. 1, nr. 1, behandler skifteretten bl.a. sager om deling af ægtefællers fællesbo.

Efter § 2, stk. 1, behandler skifteretten endvidere sager om enkelttvister, der opstår under den pågældende skifterets behandling af bl.a. ægtefællers fællesbo efter § 1, stk. 1, nr. 1, eller under privat skifte af ægtefællers fællesbo, herunder om følgende:

- 1) Opgørelsen og fordelingen af boets aktiver og passiver.
- 2) Opgørelsen af bodelene og i givet fald af den del heraf, der indgår i bodelingen.

- 3) Vederlagskrav efter § 23 i retsvirkningsloven.
- 4) Pensionskompensationskrav efter §§ 16 d-16 f i retsvirkningsloven.
- 5) Afgrænsning af særejer.
- 6) Særejekompensationskrav efter ægtefælleskiftelovens § 67.

Efter § 2, stk. 2, behandler skifteretten endvidere selvstændige sager mellem ægtefæller om krav på særejekompensation efter lovens § 67 og om tilsidesættelse, ændring eller fortolkning af ægtefællers bodelingsaftaler.

Retsvirkningsloven indeholder en række regler om deling af ægtefællers formuer ved separation og skilsmisse. Efter loven skal ægtefællers formuer som udgangspunkt deles lige, medmindre formuen er særeje (§ 15, stk. 1). I lighedelingen indgår heller ikke rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig art (§ 15, stk. 2), samt visse pensionsrettigheder (§§ 16 b og 16 c).

Disse delingsregler suppleres af en række bestemmelser i ægtefælleskiftelovens kapitel 7, der indeholder regler for fællesbodelingen, samt kapitel 9, der indeholder regler om særejekompensation.

Efter ægtefælleskiftelovens § 50 er grundlaget for opgørelsen af ægtefællers fællesbo de aktiver og passiver, der hører til ægtefællernes bodele på ophørsdagen.

Reglerne om ophørsdagen findes i ægtefælleskiftelovens § 51. Efter bestemmelsens stk. 1 ophører formuefællesskabet ved separation og skilsmisse ved udgangen af det døgn, hvor der er indgivet anmodning om separation eller skilsmisse til statsforvaltningen. Ved bosondring ophører formuefællesskabet efter stk. 2 ved udgangen af det døgn, hvor der er indgivet begæring om bosondring til skifteretten. Ved omstødelse af ægteskab ophører formuefællesskabet efter stk. 3 ved udgangen af det døgn, hvor der er anlagt sag om omstødelse.

Ægtefællerne kan under skiftet efter stk. 4 aftale, at formuefællesskabet skal anses for ophørt på et andet tidspunkt end det, der følger af stk. 1-3.

Efter § 51, stk. 5, kan skifteretten, hvis ganske særlige praktiske forhold gør sig gældende, efter indstilling fra bobehandleren bestemme, at formuefællesskabet skal anses for ophørt på et andet tidspunkt end det, der følger af stk. 1-3.

Efter § 52 indgår ægtefællernes aktiver og passiver i bodelingen med værdien på udlægstidspunktet eller ved skiftets afslutning, hvis de ikke er udlagt forinden.

Ved opgørelsen af fællesboet opgøres hver ægtefælles bodel særskilt, jf. § 53, stk. 1. Har en ægtefælle tillige særeje, inddrages dette under skiftet, i det omfang det er nødvendigt til at fyldestgøre særejekompensationskrav efter § 67 i ægtefælleskifteloven eller vederlagskrav efter § 23 i retsvirkningsloven. Efter § 53, stk. 2, medregnes særejekompensationskrav, vederlagskrav og pensionskompensationskrav (§§ 16 d og 16 e i retsvirkningsloven) ikke ved opgørelsen af bodelene. Krav på forfaldne underholdsbidrag medregnes ikke som aktiv i den berettigede ægtefælles bodel.

Inden opgørelsen efter § 53 har hver ægtefælle efter § 59 ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til dennes personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold (stk. 1). Genstande, der er erhvervet til børnenes brug, kan udtages forlods af den ægtefælle, hos hvem børnene har bopæl (stk. 2).

Udviser opgørelsen af en ægtefælles bodel efter § 53 overskud, deles dette overskud som udgangspunkt ligeligt mellem ægtefællerne, jf. ægtefælleskiftelovens § 58, stk. 1.

Ligedelingen modificeres af bestemmelsen i § 61 om skævdeling ved kortvarige ægteskaber. Det fremgår af denne bestemmelse, at når en ægtefælle har indbragt den væsentligste del af fællesboet på den måde, der fremgår af § 60, og en ligedeling vil være åbenbart urimelig, navnlig fordi ægteskabet har været kortvarigt og uden økonomisk fællesskab af betydning, kan det ved skifte i anledning af separation, skilsmisse eller bosondring efter anmodning bestemmes, at boets deling skal finde sted således, at § 60 anvendes, i det omfang dette findes begrundet.

Efter ægtefælleskiftelovens § 60 udtager hver ægtefælle ved skifte i anledning af omstødelse af ægteskab forlods så meget af fællesboet, som svarer til, hvad denne har indbragt i boet ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave eller har overført til fællesboet fra eget særeje. Strækker den fælles formue ikke til, sker der forholdsvis afkortning.

Kan en ægtefælle ikke inden for den del af boet, som tilfalder denne, udtage bohøve og andet løsøre, der er nødvendigt til at opretholde hjemmet, og har den pågældende ikke udsigt til på anden måde at kunne skaffe det fornødne, kan det efter anmodning bestemmes, at en større del af boet skal tilfalde denne ægtefælle, jf. ægtefælleskiftelovens § 62.

2.3.1.2. Udlæg af aktiver

Når det efter ovennævnte bestemmelser er fastslået, hvor store værdier hver ægtefælle skal have, skal der tages stilling til, hvilke aktiver en ægtefælle rent faktisk kan udtage.

Det følger af ægtefælleskiftelovens § 63, stk. 1, at hver ægtefælle ved bodelingen er berettiget til at kræve boets ejendele udlagt efter vurdering.

Kræver ægtefællerne den samme ejendel udlagt, skal den ægtefælle, til hvis bodel ejendelen hører, have fortrinsret, jf. § 63, stk. 2.

§ 62, stk. 2, nr. 1-5, indeholder dog en række undtagelser til dette udgangspunkt:

- 1) Fast ejendom, der udelukkende eller hovedsagelig er beregnet til familiens bolig, kan udlægges til den anden ægtefælle, hvis boligen skønnes at være af den væsentligste betydning for denne ægtefælle af hensyn til at opretholde hjemmet.
- 2) Fast ejendom, der har tjent til sommerbolig for familien, kan udlægges til den anden ægtefælle, hvis sommerboligen skønnes at være af den væsentligste betydning for denne.
- 3) Erhvervsvirksomhed kan udlægges til den anden ægtefælle, hvis virksomheden udelukkende eller dog i det væsentlige er blevet drevet af denne.
- 4) Arbejdsredskaber og andet erhvervsløsøre kan udlægges til den anden ægtefælle, i det omfang dette skønnes rimeligt af hensyn til fortsættelsen af erhvervet.
- 5) Bohøve og andet løsøre, der har hørt til det fælles hjem, kan udlægges til den anden ægtefælle, i det omfang dette skønnes rimeligt af hensyn til at opretholde hjemmet, eller i øvrigt fordi genstandene særligt har tjent den pågældende ægtefælles behov.

Hvis der er ejendele, der ikke bliver udlagt til en af ægtefællerne efter stk. 1 og 2, følger det af § 63, stk. 3, at ejendele afhændes efter bestemmelsen i ægtefælleskiftelovens § 25. Bobehandleren skal i så fald efter § 25, stk. 1, sørge for, at ejendele afhændes på en måde, som tjener ægtefællernes interesser bedst muligt. Er en ægtefælle uenig, anmoder bobehandleren efter stk. 2 skifteretten om at træffe afgørelse. Salg ved auktion sker efter retsplejelovens regler, jf. § 25, stk. 3.

Efter ægtefælleskiftelovens § 64 kan udlæg af aktiver efter § 63 ske, selv om værdien overstiger ægtefællens boslod. Det overskydende beløb skal i så fald betales kontant til den anden ægtefælle. Skifteretten kan dog i særlige tilfælde tillade afdragsvis betaling og i denne forbindelse fastsætte vilkårene herfor.

Har en ægtefælle haft særeje, kan det, hvis ægtefællernes formueforhold, ægteskabets varighed og omstændighederne i øvrigt i særlig grad taler for det, efter påstand af den anden ægtefælle bestemmes, at den ene ægtefælle skal yde den anden et beløb for at sikre, at denne ikke stilles urimeligt ringe i økonomisk henseende efter en separation eller skilsmisse, jf. ægtefælleskiftelovens § 67, stk. 1, 1. pkt. Denne regel anvendes også med hensyn til rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig art, og som ikke indgår i bodelingen, jf. § 67, stk. 1, 2. pkt. Krav efter stk. 1 betegnes særejekompensationskrav.

Efter § 67, stk. 2, kan der tidligst anlægges sag om krav efter stk. 1, når der er indgivet anmodning til statsforvaltningen om separation eller skilsmisse. Efter § 67, stk. 3, kan krav efter stk. 1 ikke gøres gældende, efter at skifte af ægtefællernes fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver er afsluttet med en stadfæstet boopgørelse. Dette gælder dog ikke, hvis boet genoptages i medfør af ægtefælleskiftelovens § 78.

2.3.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser

Retsvirkningslovsudvalget har foreslået, at ægtefælleskiftelovens materielle bestemmelser om deling af ægtefællers formue overføres til den nye lov om ægtefællers økonomiske forhold. Det drejer sig om følgende bestemmelser:

- Opgørelsen af fællesboet (§ 53).
- Lighedeling (§ 58, stk. 1).
- Udtagelse af genstande til personligt brug (§ 59, stk. 1).
- Deling ved kortvarigt ægteskab (§ 61).
- Særejekompensationskrav (§ 67, stk. 1).

Udvalget foreslår endvidere, at de bestemmelser i ægtefælleskifteloven, der er knyttet til de materielle delingsregler, ligeledes overføres til lov om ægtefællers økonomiske forhold. Det drejer sig om følgende bestemmelser:

- Ophørsdagen (§ 51, stk. 1 og 4).
- Tidspunktet for værdiansættelsen (§ 52).
- Udlæg af ejendele (§§ 63 og 64).

Endvidere foreslås bestemmelserne i ægtefælleskifteloven om omstødelse af ægteskab overført til de øvrige regler om omstødelse af ægteskab i ægteskabslovens kapitel 3. Det drejer sig om følgende bestemmelser:

- Deling ved omstødelse af ægteskab (§ 60).
- Ophørsdagen ved omstødelse af ægteskab (§ 51, stk. 3).

Udvalget foreslår, at ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 2, om ophørsdagen ved bosondring ikke videreføres. Dette er en konsekvens af udvalgets forslag om, at reglerne i retsvirkningslovens kapitel 5 om bosondring ikke videreføres. Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.21., i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Endvidere bør ægtefælleskiftelovens § 59, stk. 2, om genstande, der er erhvervet til børnenes brug, efter udvalgets opfattelse ikke videreføres. Der henvises til punkt 3.7. i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Endelig finder udvalget ikke grundlag for at videreføre ægtefælleskiftelovens § 62 om skævdeling af fællesboet, for at en ægtefælle kan udtage nødvendigt bohave m.v., da bestemmelsen næppe anvendes i praksis.

2.3.3. Regeringens overvejelser

Regeringen er enig i Retsvirkningslovsudvalgets forslag om, at de i punkt 2.3.2 nævnte bestemmelser i ægtefælleskifteloven overføres til lov om ægtefællers økonomiske forhold. Der henvises til bestemmelserne i afsnit 3 med tilhørende bemærkninger i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Regeringen er endvidere enig i, at reglerne om formuedeling ved omstødelse af ægteskab overføres til ægteskabsloven. Der henvises til forslaget § 1, nr. 2, og bemærkningerne dertil.

Endelig er regeringen enig i, at § 51, stk. 2, om ophørsdagen ved bosondring, § 59, stk. 2, om genstande, der er erhvervet til børnenes brug, og § 62 om skævdeling af fællesboet, for at en ægtefælle kan udtage nødvendigt bohave m.v., ikke videreføres.

Herudover foreslås det, at ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 5, om skifterettens mulighed for at bestemme en anden ophørsdag overføres til lov om ægtefællers økonomiske forhold sammen med de øvrige bestemmelser om ophørsdagen i § 51, stk. 1 og 4.

Det foreslås videre, at bestemmelserne i ægtefælleskiftelovens § 67, stk. 2 og 3, om frister for anlæggelse af sag om særejekompensationskrav efter § 67, stk. 1, overføres til lov om ægtefællers økonomiske forhold sammen med de materielle regler om sådanne krav i § 67, stk. 1.

2.3.4. Den foreslåede ordning

Som konsekvens af forslaget i punkt 2.3.3. foreslås de omhandlede bestemmelser i ægtefælleskifteloven ophævet.

2.4. Omstødelse af gaver mellem ægtefæller og nærstående

2.4.1. Gældende ret

2.4.1.1. Retsvirkningsloven

Gaver mellem ægtefæller er efter retsvirkningslovens § 30, stk. 1, med visse undtagelser kun gyldige, hvis der er oprettet en ægtepagt herom.

Kravet om, at en gave skal gives ved ægtepagt, er en gyldighedsbetingelse både mellem ægtefællerne og i forhold til deres kreditorer. Manglende ægtepagt har den konsekvens, at gaven er ugyldig. Giverens kreditorer kan derfor gøre udlæg direkte i gaven. Der gælder ikke nogen frist for fremsættelse af indsigelse om ugyldighed og krav om tilbagelevering.

Efter § 30, stk.1, 2. pkt., gælder ægtepagtskravet ikke sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står i misforhold til giverens kår, og kravet gælder heller ikke gaver, som består i livsforsikring, overlevelsesrente eller lignende forsørgelse, som sikres den anden ægtefælle. Sædvanlige gaver omfatter almindelige lejlighedsgaver til jul, fødselsdag m.v., men der stilles ikke krav om, at der har været en ydre anledning til at give gaven. Det beror bl.a. på ægtefællernes økonomiske forhold, samt hvad der tidligere er givet som gaver, om en gave er sædvanlig, og om værdien står i misforhold til giverens kår. Er giveren insolvent, skærpes kravene til, at gaven er sædvanlig.

Efter retsvirkningslovens § 31 kan en ægtefælle, hvis indtægter i løbet af et kalenderår har givet overskud, inden udløbet af det følgende år uden oprettelse

af ægtepagt vederlagsfrit overdrage den anden ægtefælle indtil halvdelen af overskuddet. Overdragelsen har dog kun gyldighed mod overdragerens (giverens) kreditorer for så vidt giveren i et af giveren underskrevet dokument har angivet overskuddets størrelse, og giveren har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Selvom en gave er givet ved ægtepagt, eller gaven ikke krævede ægtepagt (sædvanlig gave eller overskudsdeling), og gaven dermed er gyldig, kan giverens kreditorer i visse tilfælde gøre krav gældende over for gavemodtageren. Der henvises til punkt 2.4.1.2.

Retsvirkningslovsudvalget har foreslået, at kravet om ægtepagt som gyldighedsbetingelse for gaver mellem ægtefæller ikke opretholdes, og at muligheden for, at en ægtefælle giver sin ægtefælle en gave i form af en del af giverens overskud, ikke videreføres.

Som det fremgår af forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold, er Børne- og Socialministeriet enig heri. Der henvises til forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold, de almindelige bemærkninger, punkt 3.6.

Som det fremgår ovenfor, er gaver mellem ægtefæller med enkelte undtagelser kun gyldige, hvis de er givet ved ægtepagt efter retsvirkningslovens § 30, stk. 1. Selvom en gave er givet ved ægtepagt, og gaven dermed er gyldig, kan giverens kreditorer i visse tilfælde gøre et krav gældende over for gavemodtageren om tilbagebetaling af gaven, hvilket også kaldes omstødelse af gaven.

Sådanne krav er reguleret af retsvirkningslovens § 33, stk. 1: "Har den ene ægtefælle givet den anden ægtefælle en gave, kan den, som da havde fordring på overdrageren, hvis fuld dækning hos denne må anses uopnåelig, holde sig til den anden ægtefælle for værdien af det overførte, medmindre det bevises, at overdrageren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Er der ydet delvis vederlag, fradrages dette i værdien. Den anden ægtefælle er dog fri for ansvar, når han beviser, at de overførte genstande er gået tabt uden hans skyld."

For at en kreditor kan rette et krav mod gavemodtageren, skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Kreditors krav mod gavegiveren skal være opstået, inden gaveægtepagten blev tinglyst.
2. Fuld dækning for kravet skal forgæves have været forsøgt hos giveren. Bevisbyrden herfor påhviler kreditor. Modtagerens hæftelse over for kreditorerne er således subsidiær i forhold til giverens hæftelse.
3. Giveren kan ikke bevise, at giveren uanset gaven beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Hvis de tre betingelser er opfyldt, hæfter gavemodtageren for gavens værdi. Der er ikke tale om, at gaven kan kræves tilbage, men alene at der kan rettes et økonomisk krav mod modtageren svarende til værdien af det overførte. Det er uafklaret, om det er værdien af gaven på det tidspunkt, hvor den blev givet, eller værdien på det tidspunkt, hvor retssag om tilbagebetaling af gavens værdi anlægges.

Modtageren er efter stk. 1, 3. pkt., ansvarsfri, hvis det bevises, at gaven er gået tabt uden modtagerens skyld, f.eks. hvis en bil, der ikke er kaskoforsikret, er blevet stjålet. Bestod gaven af penge, og er pengene forbrugt, skal modtageren erstatte det modtagne beløb.

Efter § 33, stk. 2, finder tilbagebetalingsbestemmelsen i stk. 1 ikke anvendelse med hensyn til gaver, der er omfattet af § 30, stk. 1, 2. pkt., dvs. sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står i misforhold til giverens kår, samt gaver, som består i

livsforsikring, overlevelserente eller lignende forsørgelse, som sikres den anden ægtefælle.

2.4.1.2. Konkursloven

Det følger af konkurslovens § 64, at gaver, som er fuldbyrdet senere end 6 måneder før fristdagen, kan fordres omstødt. Gaver, som er fuldbyrdet tidligere, men senere end 1 år før fristdagen, kan fordres omstødt, medmindre det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent. For gaver til skyldnerens nærstående, jf. § 2, gælder samme regel, hvis gaven er fuldbyrdet senere end 2 år før fristdagen, jf. stk. 2. Det følger dog af stk. 3, at undtaget fra omstødelse er lejlighedsgaver og lignende gaver og understøttelser, som ikke stod i misforhold til skyldnerens kår.

Fristen for omstødelse regnes fra fuldbyrdelsen af gaven. Dette gælder ligeledes, hvis et bindende gaveløfte er afgivet tidligere. Udgør en gave en løsøregenstand, anses fuldbyrdelsen for sket på tidspunktet for overgivelsen til gavemodtageren. Er der tale om gaver, hvor tinglysning eller anden sikringsakt er nødvendig for at opnå beskyttelse mod overdragerens fordringshavere, regnes fristen for omstødelse fra tidspunktet for sikringsaktens foretagelse, jf. konkurslovens § 73.

Hvis forholdet ikke kan antages at udgøre en gave, vil omstødelse allerede af denne grund være udelukket.

Det er som udgangspunkt konkursboet, der bærer bevisbyrden for, at en disposition udgør en gave. Omstændighederne omkring dispositionen kan dog bevirke, at bevisbyrden vendes.

Efter konkurslovens § 64, stk. 2, kan modtageren afværge omstødelse ved at godtgøre, at skyldneren var og forblev solvent, da gaven blev givet.

Solvens efter konkurslovens § 64 skal forstås i overensstemmelse med definitionen i konkurslovens § 17, stk. 2, hvorefter en skyldner er insolvent, hvis den pågældende ikke kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsudygtigheden må antages blot at være forbigående.

I relation til omstødelse må der ved vurderingen af, om insolvens forelå på tidspunktet for dispositionen, lægges vægt på, om skyldnerens økonomiske vanskeligheder på dette tidspunkt var så alvorlige, at konkurs efter et fornuftigt skøn måtte antages at blive resultatet.

Efter konkurslovens § 64, stk. 3, er lejlighedsgaver og lignende gaver og understøttelser, som ikke stod i misforhold til skyldnerens kår, på det tidspunkt, hvor gaven blev givet, eller understøttelsen ydet, undtaget fra omstødelse.

2.4.2. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet har i sin udtalelse af 25. oktober 2016 om ændring af konkurslovens § 64 overvejet, hvordan anvendelsesområdet for bestemmelsen kan udvides med henblik på at samle omstødelserreglerne i konkursloven, således at konkurslovens § 64 også dækker indholdet i forslaget til retsvirkningslovens § 31 i Retsvirkningslovsudvalgets betænkning og dæmmer op for den såkaldte ægtefællefinte, jf. nærmere herom i de almindelige bemærkninger, pkt. 3.6.2, i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Ægtefællefinten består typisk i, at giveren – på et tidspunkt, hvor denne frygter at blive mødt med krav, som den pågældende ikke vil kunne betale – overfører

aktiver til sin ægtefælle. Hvis der forløber mere end 2 år efter dispositionens fuldbyrdelse, inden giveren begæres konkurs, kan gaven ikke omstødes efter konkurslovens § 64. Er dispositionen fuldbyrdet mere end 6 måneder, men mindre end 2 år før, der indleveres konkursbegæring mod giveren, kan den begunstige ægtefælle efter § 64, stk. 2, afværge omstødelse ved at føre bevis for giverens solvens. Konkursrådet har i denne forbindelse overvejet, om det fortsat skal være tilstrækkeligt, at en begunstiget kan afværge omstødelse efter konkurslovens § 64 ved at føre bevis for skyldnerens solvens på tidspunktet for gavens fuldbyrdelse ud fra den traditionelle illikviditetsvurdering, jf. § 17, stk. 2.

Rådet finder, at der må lægges vægt på skyldnerens bestående aktiver, hvilket vil sige, at der også lægges vægt på en vurdering af sufficiens og ikke blot den traditionelle illikviditetsvurdering. Det bør således ikke være muligt at afværge omstødelse, blot fordi skyldneren fortsat opretholdt indtægter, der var høje nok til at dække dennes løbende forpligtelser.

Konkursrådet foreslår på den baggrund at ændre formuleringen i konkurslovens § 64, stk. 2, vedrørende solvensbeviset, således at afværgelse af omstødelse tillige forudsætter, at det godtgøres, at skyldneren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Beviset for utvivlsomt tilstrækkelige midler må efter Konkursrådets opfattelse vurderes i overensstemmelse med den gældende regel i retsvirkningslovens § 33, som indeholder en solvensvurdering både ud fra insufficiens og illikviditet.

Konkursrådet foreslår, at denne dobbelte insolvensvurdering videreføres i den foreslåede regel. Konkursrådet foreslår desuden, at kravene til bevisbyrden videreføres, således at det er modtageren, der bærer bevisbyrden, og således at det ikke er tilstrækkeligt blot at sandsynliggøre, at overdrageren forblev solvent.

Det er Konkursrådets opfattelse, at denne ændring af solvensbeviset i konkurslovens § 64 skal gælde generelt, det vil sige også i relation til andre gavemottagere end ægtefæller, da sufficiens generelt bør være en betingelse for at undgå omstødelse af en gave fuldbyrdet mere end 6 måneder før fristdagen.

Konkursrådet har endvidere overvejet, om konkurslovens § 64 i tilstrækkeligt omfang er dækkende i forhold til at dæmme op for dispositioner særligt mellem ægtefæller, hvor aktiver overføres fra den ene ægtefælle til den anden med henblik på at bringe aktiverne i sikkerhed for fordringshavere – den såkaldte ægtefællefinte, jf. ovenfor.

Selv om kravet til solvensbevis foreslås skærpet, vil konkurslovens § 64, stk. 2, ikke give et tilstrækkeligt værn mod ægtefællefinten. Det kan således forekomme, at skyldnerens fordringshavere ikke har mulighed for at få erklæret skyldneren konkurs inden 2 år efter gavens fuldbyrdelse, fordi de væsentligste krav mod skyldneren er omtvistede. Det er efter gældende ret tvivlsomt, om et omtvistet krav indgår i solvensvurderingen.

På den baggrund finder Konkursrådet, at konkurslovens § 64, stk. 2, ikke i tilstrækkeligt omfang dæmmer op for en skyldners mulighed for at bringe aktiver i kreditorly hos sin ægtefælle i situationer, hvor skyldneren frygter et erstatningskrav, men hvor kravet ikke er rejst endnu, eller hvor kravet endnu ikke er fastslået ved dom.

Konkursrådet er opmærksom på, at der også er et hensyn at tage til den begunstige ægtefælle. Det kan således virke vidtgående at omstøde en gave, som er fuldbyrdet mere end 2 år før fristdagen, navnlig hvis ægtefællen var i god tro om skyldnerens insolvens, da gaven blev modtaget. Dette hensyn gør, at en udvidelse af konkurslovens § 64 alene bør angå gaver, som stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold. Udvidelsen af konkurslovens §

64 bør med andre ord være møntet på at modvirke skyldnerens overførsler af særligt værdifulde aktiver, herunder fast ejendom, værdipapirer, motorkøretøjer og lignende til sin ægtefælle.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at der indføres et nyt stk. 4 i konkurslovens § 64, hvorefter en gave, der står i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, og som er ydet til skyldnerens nærstående, skal kunne omstødes gennem en tidsmæssigt udvidet adgang i forhold til den nugældende adgang til omstødelse i konkurslovens § 64, stk. 1 og 2.

Der skal efter Konkursrådets opfattelse ikke skelnes mellem ægtefæller og andre nærstående, idet dette vil kunne medføre en uhensigtsmæssig forskel på overdragelser mellem gifte og ugifte samlevende. De gavedispositioner, den foreslåede regel skal vedrøre, er ofte overførsler mellem personer med fælles økonomiske interesser, der lever i et ægteskabslignende forhold. Det bør imidlertid efter Konkursrådets opfattelse være uden betydning, om der er tale om gifte eller ugifte samlevende, eller om der er tale om overførsler til børn eller andre nærstående.

Konkursrådet foreslår derfor, at reglen skal finde anvendelse på overførsler til nærstående som defineret i konkurslovens § 2.

Reglen skal efter Konkursrådets opfattelse finde anvendelse på gaver af usædvanlig værdi. Afgørelsen af, om der skal ske omstødelse af en gave i medfør af den foreslåede regel beror på en samlet bedømmelse af, om gaven stod i misforhold til skyldnerens formue, og der må herved som udgangspunkt henses til gavens værdi og formuens størrelse på det tidspunkt, hvor gaven blev givet. Konkursrådet finder desuden, at der ikke kun skal tages hensyn til gavens relative værdi i forhold til skyldnerens økonomiske forhold, men også til dens i sig selv meget store værdi. Det betyder navnlig, at fast ejendom, værdipapirer og motorkøretøjer ofte vil være omfattet af den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde, hvad enten der er tale om lejlighedsgaver eller andre gaver.

Konkursrådet foreslår, at der ikke knyttes en tidsfrist til bestemmelsen.

Den begunstigede bør imidlertid efter Konkursrådets opfattelse have visse muligheder for at afværge et eventuelt omstødelseskrav.

Konkursrådet foreslår, at der i overensstemmelse med reglerne i konkurslovens § 64, stk. 2, alene bør være adgang til at afværge omstødelse ved at føre bevis for skyldnerens solvens på tidspunktet for dispositionens foretagelse. Kravet til solvensbevis efter konkurslovens § 64, stk. 2, foreslås som nævnt ovenfor skærpet, således at der tillige skal føres bevis for, at skyldneren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Omstødelse bør således efter Konkursrådets opfattelse kun kunne afværges, hvis skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen af gaven blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Utvivlsomt tilstrækkelige midler må efter Konkursrådets opfattelse forstås på samme måde som Konkursrådets forslag til § 64, stk. 2, jf. ovenfor.

Da den foreslåede regel navnlig vil være relevant i tilfælde, hvor der er rejst omtvistede krav mod skyldneren, da gaven blev givet, foreslås reglen udformet således, at det eksplicit angives, at omtvistede og betingede krav anses for forpligtelser, uanset at disse ikke er endeligt fastslået. Det er naturligvis en forudsætning, at kravet senere fastslås over for skyldneren eksempelvis ved dom eller ved skyldnerens erkendelse.

Betingelsen om, at kravet senere fastslås over for skyldneren, indebærer, at kravet skal fastslås ved en afgørelse over for skyldneren personligt eller ved skyldnerens personlige erkendelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at kravet anerkendes af skyldnerens konkursbo, idet konkursboet i sagens natur kunne se en fordel heri, hvis dette kunne muliggøre omstødelse over for den begunstigede.

Det vil således efter Konkursrådets forslag være nødvendigt først at føre en sag mod overdrageren med henblik på at fastslå kravet. Denne fremgangsmåde vil efter Konkursrådets opfattelse være den hyppigst mest forekommende situation. Der tænkes her navnlig på de situationer, hvor overdrageren er blevet mødt med et større erstatningskrav, eksempelvis i anledning af ansvarspådragende ledelse af en virksomhed.

Såfremt overdrageren – mens sagen verserer – måtte blive erklæret konkurs på baggrund af et andet krav, opstår spørgsmålet, om konkursboet ved sin passivitet efter konkurslovens § 141, stk. 1, vil medvirke til, at betingelserne opfyldes gennem en udeblivelsesdom.

Konkursrådet finder, at konkursboets interesse i omstødelleskravet må føre til, at det ikke er tilstrækkeligt at få dom over konkursboet. Rådet lægger herved vægt på, at konkursboet kan have en interesse i, at kravet fastslås, idet dette vil føre til, at der efter den foreslåede regel vil kunne rejses et omstødelleskrav over for skyldnerens nærstående, som har modtaget en gave på et tidspunkt, hvor der var rejst et omtvistet krav mod skyldneren.

Konkursrådet foreslår på den baggrund, at det bør være en betingelse, at kravet fastslås over for skyldneren personligt, eventuelt sammen med boet. Det betyder, at sagen om det omstridte krav skal videreføres mod skyldneren (overdrageren), eventuelt sammen med boet, jf. konkurslovens § 141.

Ofte vil skyldneren ikke have midler til at videreføre sagen om det omstridte krav, hvorfor der vil blive afsagt udeblivelsesdom vedrørende kravet, medmindre den begunstigede for egen regning sørger for at varetage skyldnerens interesser under sagen. Konkursrådet har overvejet, om det er rimeligt, at den begunstigede herved påføres risikoen for skyldnerens manglende økonomiske evne til at varetage sine interesser under den verserende sag. Rådet finder i den forbindelse, at den særlige konstruktion og det nære interessefællesskab mellem skyldneren og den begunstigede, som ofte vil være ægtefæller, bevirker, at dette er rimeligt.

Er skyldneren en juridisk person, er det ikke muligt at få dom over skyldneren personligt. I disse tilfælde må det efter Konkursrådets opfattelse være tilstrækkeligt, at det omstridte krav erkendes af konkursboet, der efter konkursen har overtaget ledelsen af selskabet.

Ved at lade skyldnerens forpligtelser omfatte omtvistede krav undgås det, at en skyldner trækker en verserende sag i langdrag, imens den pågældende overfører sine aktiver til sine nærstående.

Konkursrådet foreslår endvidere, at bestemmelsen i § 64, stk. 3, moderniseres sprogligt, således at lejlighedsgaver og understøttelser vurderes ud fra skyldnerens økonomiske forhold frem for dennes "kår".

For at undgå tvivl om, hvorvidt løbende, større betalinger fra skyldneren til dennes ægtefælle kan anses for gaver, hvis betalingerne er større end, hvad der henset til ægtefællernes økonomiske forhold og familiens behov er rimelige bidrag til familiens forsørgelse, foreslår Konkursrådet, at der indsættes et nyt stk. 5 i konkurslovens § 64, hvorefter sådanne løbende, større betalinger kan omstødes i samme omfang som gaver. Betalinger, der er udtryk for

understøttelse, der ikke står i misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, kan ikke omstødes, jf. konkurslovens § 64, stk. 3.

Det bør i forhold til sådanne betalinger – ligesom ved gaver i øvrigt – være muligt at omstøde betalinger, der er foretaget mere end 2 år før frisdagen, hvis der er tale om beløb, der står i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold.

Konkursrådet foreslår, at reglen om omstødelse af løbende, større betalinger tillige skal finde anvendelse på ugifte samlevende og andre nærstående, jf. konkurslovens § 2.

Det vil som følge af de foreslåede ændringer i konkurslovens § 64 være nødvendigt at indføre overgangsbestemmelser, således at den nye affattelse af konkurslovens § 64 alene gælder for gaver, der er fuldbyrdet efter lovens ikrafttræden, mens de nugældende regler om omstødelse i konkursloven og retsvirkningsloven gælder for gaver, der er fuldbyrdet før lovens ikrafttræden.

2.4.3. Regeringens overvejelser

Som det fremgår af forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold, har Retsvirkningslovsudvalgets forslag til ny bestemmelse om tilbagebetalingskrav ved gaver mellem ægtefæller været forelagt for Konkursrådet.

Konkursrådet har, som det fremgår ovenfor, anbefalet at udvide anvendelsesområdet for konkurslovens § 64 og dermed samle omstødelsesreglerne i konkursloven således, at konkurslovens § 64 fremover også kommer til at dække indholdet i udvalgets forslag til § 31.

Regeringen er enig med Konkursrådet i, at reglerne om omstødelse af gaver bør samles i konkursloven, og at der ved siden af disse regler ikke er behov for omstødelsesregler i den familieretlige lovgivning.

Regeringen er endvidere enig med Konkursrådet i, at anvendelsesområdet for konkurslovens § 64 i stedet bør udvides.

2.4.4. Den foreslåede ordning

Lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med Konkursrådets forslag og anbefalinger, jf. punkt 2.4.2, lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil.

2.5. Gyldighedsbetingelser for og adgang til oplysninger i ægtepagter

2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Formelle krav til ægtepagter

Ifølge retsvirkningslovens §§ 35 og 37 skal en ægtepagt oprettes skriftligt og underskrives af parterne, og den skal tinglyses for at blive gyldig såvel mellem parterne som i forhold til tredjemand.

Tinglysning sker i personbogen, jf. tinglysningslovens § 43, stk. 1. Personbogen føres af Tinglysningsretten.

Efter retsvirkningslovens § 49 har enhver af ægtefællerne ret til at begære ægtepagten tinglyst i personbogen, også selvom den anden protesterer. Der gælder ingen tidsfrist efter underskrivelsen af en ægtepagt for at anmelde den til tinglysning. En anmeldelse til tinglysning efter separation, skilsmisse eller den ene ægtefælles død har dog ingen retsvirkninger, heller ikke selvom ægtepagten

skulle blive tinglyst. Dette gælder også i tilfælde, hvor en ægtepagt er anmeldt før dødsfaldet, men afvist ved en fejl, og efter dødsfaldet anmeldt på ny.

Personbogen blev digitaliseret den 21. marts 2011, og efter tinglysningslovens § 7, stk. 3, kan tinglysning herefter som udgangspunkt alene ske på grundlag af dokumenter og påtegninger forsynet med digital signatur. Hvis den berettigede på grund af manglende person- eller CVR-nummer ikke kan få digital signatur, kan papirdokumenter danne grundlag for tinglysning efter reglerne i kapitel 5, jf. § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 763 af 20. juli 2009 om adgang til tinglysningsystemet og tinglysningsmåden (adgangsbekendtgørelsen). Endvidere giver den generelle fuldmagtsordning, jf. tinglysningslovens kapitel 7 a, mulighed for at give en anden person fuldmagt til at udstede og anmelde dokumenter, herunder ægtepagter, til tinglysning. Der er fastsat nærmere regler om fuldmagtsordningen i kapitel 3 i adgangsbekendtgørelsen.

Ved anmeldelse af en ægtepagt til tinglysning påser Tinglysningsretten, at de formelle betingelser for digital tinglysning er opfyldt. Derudover foretager Tinglysningsretten en prøvelse af ægtepagten, jf. tinglysningslovens § 44, stk. 1, 2. pkt., jf. § 15, stk. 2, dvs. at Tinglysningsretten påser, at de aktiver, som ægtepagten vedrører, klart kan identificeres, og at aftalen i ægtepagten er i overensstemmelse med de muligheder, som ægtefæller efter retsvirkningsloven har for at indgå aftale om formueordningen i deres ægteskab.

Identificeringen af de aktiver, som ægtepagten vedrører, kan ske ved henvisning til erhvervelsetidspunktet, f.eks. ved at det aftales, at alt, hvad en ægtefælle ejede ved ægteskabets indgåelse, skal være fuldstændigt særeje, eller at alt, hvad der fremtidigt erhverves, skal være skilsmissesæreje. Aktiver kan også identificeres ved henvisning til erhvervelsesmåden, f.eks. at alt hvad en ægtefælle har erhvervet eller i fremtiden vil erhverve ved f.eks. arv eller gave.

Endvidere kan aktiverne identificeres ved angivelse af en bestemt virksomhed eller ved artsbetegnelser, f.eks. "mit indbo", "mine biler", "mine faste ejendomme", "mine værdipapirer og bankindeståender", men dog ikke således, at det er overladt til ejerægtefællen vilkårligt at forøge særejets omfang, f.eks. "mit til enhver tid værende indbo", "mit indestående til enhver tid på konti i Nordea", "familiens ejerbolig til enhver tid".

Endelig kan aktiverne identificeres ved en opregning af konkrete genstande, der skal være særeje. Ved særeje om enkelte genstande kan der på grundlag af retspraksis opstilles følgende retningslinjer for identifikationen:

1. Fast ejendom skal angives med matrikelnummer og ikke kun med beliggenhed.
2. Motorkøretøjer skal angives med stel- og registreringsnummer.
3. Konti og depoter skal angives med pengeinstituttets navn, kontonummer eller depotnummer og saldo på et bestemt tidspunkt, men saldoens størrelse skal ikke nødvendigvis angives.
4. Personligt drevne erhvervsvirksomheder skal angives med CVR-nummer, og virksomhedens aktiver kan specificeres ved henvisning til virksomhedens åbningsstatus eller til det seneste årsregnskab.
5. Andele i interessentskaber og kommanditselskaber skal angives med den nøjagtige procentandel, og aktiverne skal specificeres på samme måde som i personligt drevne virksomheder.
6. Anparter og aktier skal angives med det aktuelle nominelle pålydende eller med stk. og antal samt selskabets CVR-nummer eller fondskode.

Ved andre aktiver foretages der en konkret vurdering af behovet for identifikation.

Aktiverne skal altid være angivet på en sådan måde, at der ikke er en særlig risiko for, at en ægtefælle vilkårligt forøger særejets omfang ved ensidigt at inddrage yderligere aktiver under det.

I en ægtepagt, der omfatter alle en ægtefælles aktiver, skal de enkelte aktiver ikke nævnes.

Er aktiver ikke identificeret tilstrækkeligt, afvises ægtepagten helt eller delvist fra tinglysning. Ægtepagter, som er i strid med retsvirkningsloven, eller har et utilbørligt indhold, afvises ligeledes. Det gælder f.eks. ægtepagter der indeholder bestemmelse om, at gæld skal være særeje, jf. Højesterets kendelse af 21. januar 2011, som er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2011, side 1112.

Afvises en ægtepagt, kan ægtefællerne tilrette ægtepagten og anmelde den til tinglysning igen.

Tinglysning af en ægtepagt medfører ikke, at den ved en senere bodeling skal anses for materielt gyldig. Der er således ikke noget til hinder for, at en ægtefælle senere gør gældende, at eksempelvis en særejebestemmelse er ugyldig, fordi den ligger uden for, hvad ægtefællerne kan aftale efter retsvirkningsloven. Endvidere er tinglysning ikke til hinder for, at en ægtepagt tilsidesættes efter aftalelovens ugyldighedsregler.

En ægtepagts retsvirkninger regnes fra det tidspunkt, hvor den anmeldes til tinglysning, jf. tinglysningsloven § 44, stk. 1, 2. pkt., jf. § 14, stk. 1, 2. pkt.

2.5.1.2. Offentlighedens adgang til oplysninger om indholdet af ægtepagter

Når en ægtepagt tinglyses i personbogen, lagres den i et til personbogen særskilt knyttet ægtepagtsregister. Af ægtepagter, der er tinglyst før 21. marts 2011, hvor den digitale personbog blev indført, opbevarer Tinglysningsretten en fysisk genpart, mens alle ægtepagter tinglyst efter denne dato findes digitalt i tinglysningssystemet.

Efter tinglysningslovens § 50 c, stk. 2-5, er oplysninger i personbogen om tinglyste ægtepagter offentligt tilgængelige for enhver i en række tilfælde. Derudover er der i medfør af tinglysningslovens § 50, stk. 1, i adgangsbekendtgørelsen fastsat nærmere regler om videregivelse af oplysninger fra tinglysningssystemet, herunder efter § 50 c. Efter adgangsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, er oplysningerne i tinglysningssystemet, med undtagelse af oplysninger om personnumre, offentligt tilgængelige. Efter adgangsbekendtgørelsens § 35, stk. 2, kan adgang til oplysningerne i bl.a. personbogen til enhver tid mod betaling af de i retsafgiftsloven fastsatte afgifter opnås via Tinglysningsrettens internetportal eller ved brug af en systemopkobling godkendt af retten. Ved lov nr. 519 af 28. maj 2013 om ændring af bl.a. retsafgiftsloven og tinglysningsloven blev bestemmelserne i retsafgiftslovens §§ 49 a og 49 b ophævet, og afgiften for opslag i og udskrifter fra akter i det digitale tinglysningssystem blev ophævet, hvorfor der i dag er gratis adgang til oplysninger i tinglysningssystemet.

For så vidt angår ægtepagter er det således gratis at få oplysning om indholdet af en tinglyst ægtepagt via Tinglysningsrettens onlineportal. Dette gælder dog kun for ægtepagter tinglyst efter 21. marts 2011 i det digitale tinglysningssystem. For ægtepagter tinglyst før 21. marts 2011 fremgår det ved opslag i personbogen kun, om en person har tinglyst ægtepagt, og hvilken type ægtepagt der er tale om. Enhver har imidlertid ret til at modtage oplysninger om indholdet af en ægtepagt tinglyst før 21. marts 2011. Disse oplysninger kan rekvireres hos Tinglysningsretten mod betaling af 175 kr. i medfør af retsafgiftslovens § 48, stk. 3, 2. pkt., jf. stk. 1, 1. pkt.

Ifølge Tinglysningssretten blev der i 2015 foretaget 265.873 opslag i personbogen generelt via det digitale tinglysningssystem. I 2015 modtog Tinglysningssretten endvidere 1683 anmodninger om kopier af ægtepagter tinglyst før 21. marts 2011, hvoraf størstedelen af anmodningerne kom fra skifteretterne som led i skiftebehandling af boer, jf. nedenfor.

Adgangen til oplysninger om indholdet af ægtepagter bliver bl.a. benyttet af SKAT ved beregning af visse tinglysningsafgifter. Når det er relevant, overføres oplysninger om indholdet af ægtepagter tinglyst efter 21. marts 2011 elektronisk til SKAT til brug for afgiftsberegningen, jf. § 28, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 835 af 4. september 2009 om tekniske krav og forskrifter for tinglysningssystemet. Hvis ægtepagten er tinglyst før 21. marts 2011, har SKAT ligeledes adgang til oplysninger om indholdet af ægtepagter, men må i disse tilfælde rekvirere en udskrift af ægtepagten fra Tinglysningssretten.

Endvidere anvendes adgangen til oplysninger om indholdet af ægtepagter af skifteretterne, primært til brug for deres behandling af dødsboer. Når en person afgår ved døden, modtager skifteretten automatisk besked om dette og sender en elektronisk forespørgsel til tinglysningssystemet vedrørende både ægtepagter og testamenter. Hvis der er tinglyst en ægtepagt, sender tinglysningssystemet automatisk besked om dette til skifteretten sammen med kopi af ægtepagten. Dette gælder dog kun i de tilfælde, hvor ægtepagten er tinglyst efter 21. marts 2011, idet den i modsat fald ikke foreligger digitalt. I øvrige tilfælde får skifteretten alene besked om, at der er oprettet ægtepagt, og må herefter rekvirere en kopi heraf fra Tinglysningssretten eller fra skiftesagens parter.

Hvis der er oprettet et testamente, sender tinglysningssystemet automatisk en kopi af dette til skifteretten, hvis testamentet er indberettet til Tinglysningssretten efter 1. maj 2012. I modsat fald foreligger testamentet ikke digitalt, og skifteretten må herefter rekvirere en kopi heraf fra den byret, hvor notartestamentet er oprettet, eller skiftesagens parter.

I modsætning til hvad der i dag gælder for ægtepagter, er der ikke den samme adgang til oplysninger for offentligheden om testamenter. Efter notarialbekendtgørelsens § 17 har kun den, der har fået foretaget en notarialforretning, herunder oprettet notartestamente, og andre, der har retlig interesse i forretningen, ret til efter regler i retsplejelovens § 41 at få udleveret en udskrift hos notaren af fortegnelsen over notarialforretninger og af de øvrige dokumenter vedrørende notarialforretningen, som opbevares på dommerkantoret. Det er i retspraksis antaget, at et testamente er et personligt og fortroligt dokument, der som udgangspunkt ikke kan kræves fremlagt under en retssag i testators livstid. Det er i teorien antaget, at andre end testator, eller en af ham bemyndiget person, f.eks. en advokat, ikke vil kunne få udleveret en kopi af testamentet i medfør af notarialbekendtgørelsens § 17.

2.5.1.3. Abonnementsordning vedrørende personbogen

Efter tinglysningslovens § 50 c, stk. 6, kan meddelelse om ændring af oplysninger i edb-registrene (tinglysningssystemet) sendes til enhver, med hvem der er indgået aftale herom. For så vidt angår personbogen, er der i § 24 i bekendtgørelse nr. 213 af 15. marts 2011 (personbogsbekendtgørelsen) fastsat nærmere regler om abonnementsordningen. Det fremgår heraf bl.a., at Tinglysningssretten for enhver, der ansøger herom, kan oprette et abonnement, der indebærer, at den pågældende modtager meddelelse, når bestemte personer i personbogen disponerer i tinglysningsmæssig henseende, jf. § 24, stk. 1.

2.5.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser

2.5.2.1. Oprettelse og prøvelse af ægtepagt

Retsvirkningslovsudvalget har for det første foreslået, at ægtepagter ikke længere skal tinglyses for at være gyldige, men at de i stedet skal underskrives for notaren på samme måde som testamenter. Det ville således også være notarens opgave at sørge for, at ægtepagten registreres i et register på samme måde som fremgangsmåden er tilfældet ved notartestamenter.

Udvalget foreslår videre, at det også bør være muligt at oprette en ægtepagt under medvirken af vidner efter samme regler som vidnetestamenter, men med en efterfølgende obligatorisk registrering.

Udvalget foreslår samtidig, at prøvelsen af ægtepagter afskaffes.

Der henvises til punkt 3.10.2.1. og 3.10.2.2. i de almindelige bemærkninger til det samtidigt fremsatte lovforslag om ægtefællers økonomiske forhold.

2.5.2.2. Offentlighedens adgang til ægtepagter

Udvalget har anført, at oplysninger om, hvad et ægtepar har aftalt om deling af deres formuer ved separation, skilsmisse eller død, af de fleste opfattes som noget, der hører privatlivet til på samme måde som oplysninger i testamenter, der ikke er offentligt tilgængelige. At oplysninger om ægtepagter er offentligt tilgængelige i kraft af tinglysningssystemet opfattes derfor typisk af ægtefællerne som ubehageligt. Dette kan efter udvalgets opfattelse føre til, at de undlader at oprette den ægtepagt, som de egentlig ønsker, eller at ægtepagten udformes mindre detaljeret end hensigtsmæssigt for at undgå, at andre får kendskab til, hvad de ejer.

Udvalget peger på, at kravet om tinglysning som gyldighedsbetingelse mellem ægtefællerne oprindeligt var begrundet med hensynet til ægtefællernes arvinger og kreditorer.

Da dette krav om tinglysning blev indført, var der forskel på ægtefællernes råderet og hæftelse over for kreditorer, afhængigt af om der var fælleseje eller særeje i ægteskabet. Det var således væsentligt for kreditorer at have kendskab til, hvilken formueordning en skyldner havde aftalt med sin ægtefælle. Efter gældende ret, som udvalget foreslår videreført, hæfter en ægtefælle imidlertid kun med sin egen formue over for sine kreditorer og som udgangspunkt kun for sin egen gæld.

For at kunne foretage en kreditvurdering af en kommende låntager eller forretningspartner eller for at få inddrevet et tilgodehavende er det derfor efter udvalgets opfattelse kun nødvendigt at få oplysninger om, hvad den pågældende ejer. Det er derimod som udgangspunkt uden betydning for kreditor, om den pågældendes formue eller dennes ægtefælles formue er gjort til særeje. Det kan ikke antages, at f.eks. en kreditgiver ved sin vurdering lægger vægt på skyldnerens mulighed for at få del i sin ægtefælles formue ved en eventuel kommende skilsmisse. Lægger långiver, hvad der ofte vil være tilfældet, tillige vægt på at kende til skyldnerens ægtefælles økonomi, kan långiver kræve oplysninger herom som betingelse for at yde lånet, og långiver kan betinge lånet af, at ægtefællen tillige hæfter.

Afgår en ægtefælle ved døden, har det derimod efter udvalgets opfattelse betydning for afdødes arvinger og kreditorer at få kendskab til eventuelle ægtepagter, idet f.eks. en ægtepagt om særeje har betydning for størrelsen af arven efter afdøde. Dette hensyn tilgodeses imidlertid efter udvalgets opfattelse bedst ved en ændring af dødsboskiftelovens § 7, stk. 2, således at skifteretten efter et dødsfald skal indhente oplysninger om eventuelle ægtepagter på samme måde, som den indhenter oplysninger om testamenter.

På denne baggrund finder udvalget, at hensynet til beskyttelse af ægtefællernes privatliv vejer tungere end hensynet til pressens, kreditorers og arvingers interesse i at kunne få indsigt i ægtepagter.

Udvalget foreslår derfor, at der – svarende til, hvad der gælder for testamenter – kun er adgang til indholdet af en ægtepagt i de tilfælde, hvor der er en retlig interesse. I overensstemmelse med ordningen for notartestamenter i arvelovens § 63, stk. 3, foreslår udvalget, at det overlades til justitsministeren at fastsætte regler om adgangen til at få oplysninger fra ægtepagter, der er registreret i det af udvalgets foreslåede Ægtepagtsregister.

Der henvises til betænkningen, kapitel 8.

2.5.3. Regeringens overvejelser

2.5.3.1. Oprettelse og prøvelse af ægtepagt

Regeringen foreslår, at ordningen med tinglysning af ægtepagt som gyldighedsbetingelse opretholdes. Den gældende bestemmelse herom i retsvirkningslovens § 37 foreslås således videreført.

Med hensyn til prøvelsen af ægtepagter foreslås det, at der iværksættes en nærmere undersøgelse af Tinglysningsrettens prøvelse af ægtepagter. Der sigtes navnlig til en undersøgelse af årsagerne til, at ægtepagter i dag afvises. Der kan f.eks. være tale om, at kravet til identifikation af ægtepagtens genstand ikke er opfyldt. Afhængig af resultatet heraf vil det blive overvejet, om prøvelsen – og dermed tinglysningen – bør afskaffes og erstattes af en registreringsordning.

Der henvises til punkt 3.10.3.1. og 3.10.3.2. i de almindelige bemærkninger til det samtidigt fremsatte lovforslag om ægtefællers økonomiske forhold.

2.5.3.2. Offentlighedens adgang til ægtepagter

Regeringen er enig med udvalget i, at offentligheden ikke har behov for at kende indholdet af en ægtepagt. Kun ægtefællerne og domstolene (skifteretterne) har behov for kende disse oplysninger. Endvidere har skattemyndighederne behov for adgang til oplysningerne med henblik på beregning af tinglysningsafgifter.

Private personer kan dog i begrænset omfang også have en retlig interesse i at kende indholdet af en ægtepagt, f.eks. til brug for en retssag mod et ægtepar, der har forsøgt at bringe deres formue i kreditorly.

Det foreslås derfor, at indholdet af ægtepagter ikke længere skal være tilgængeligt for offentligheden, dog sådan at ægtefællerne, domstolene (skifteretterne) og skattemyndighederne fortsat skal have adgang til indholdet af ægtepagter.

Endvidere skal en privat person eller en privat virksomhed have adgang til indholdet af en ægtepagt, hvis den pågældende efter en konkret vurdering har en retlig interesse i ægtepagten. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis en advokat anmoder om oplysninger i en ægtepagt til brug for en retssag om ejendomsretten til et aktiv, som påstås omfattet af en oprettet ægtepagt.

Der foreslås ikke ændringer i offentlighedens adgang til oplysninger i personbogen om, hvorvidt en person har oprettet en ægtepagt. Disse oplysninger anvendes bl.a. af advokater og pengeinstitutter, der rådgiver ægtefæller om deres økonomiske forhold. Ved opslag i personbogen vil det således som i dag fortsat fremgå, at en person har oprettet en ægtepagt.

2.5.4. Den foreslåede ordning

Med henblik på at gennemføre begrænsning af offentlighedens adgang til indholdet af ægtepagter foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i tinglysningslovens § 50 c, stk. 7, som vil indebære, at indholdet af ægtepagter ikke længere vil være offentligt tilgængelige. Indholdet af ægtepagter må således herefter – i modsætning til de øvrige oplysninger i tinglysningssystemet – som udgangspunkt ikke videregives.

Bestemmelsen vil alene begrænse offentlighedens adgang til indholdet af ægtepagter. Oplysning om, at en person har oprettet ægtepagt, vil således fortsat være offentligt tilgængelig i personbogen.

Som undtagelse til begrænsningen af adgangen til indholdet af ægtepagter foreslås der indført en adgang til at videregive oplysninger om indholdet af tinglyste ægtepagter, når oplysningerne skal bruges i konkrete retsforhold. Der vil således kunne videregives oplysninger om indholdet af en ægtepagt i tilfælde, hvor rekvirenten kan dokumentere en retlig interesse i oplysningerne. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet i forbindelse med retssager om ejendomsretten til et aktiv, som påstås omfattet af en oprettet ægtepagt, eller overvejelser herom. Det forudsættes dog, at der er tale om en forholdsvis snæver adgang til at modtage oplysninger om indholdet af ægtepagter, idet f.eks. kreditorer, potentielle långivere eller andre i vidt omfang vil kunne henvises til at søge oplysningerne fremlagt af medkontrahenten som betingelse for en aftales indgåelse. Der vil i vidt omfang være tale om den samme vurdering, som Tinglysningsretten allerede i dag foretager ved forespørgsler om oplysninger fra det historiske register i medfør af den gældende bestemmelse i tinglysningslovens § 50 c, stk. 7.

Oplysninger om indholdet af en ægtepagt vil endvidere efter anmodning skulle videregives til den, som oplysningerne angår. En tilsvarende adgang følger i dag af den gældende bestemmelse i § 50 c, stk. 7, for så vidt angår oplysninger i det historiske register. Parterne, der har oprettet ægtepagt, vil således kunne få oplysninger om indholdet af ægtepagten uden at skulle dokumentere en retlig interesse. En sådan adgang følger allerede af persondatalovens regler om den registreredes indsigtret, jf. persondatalovens kapitel 9, men for at sikre en klar retstilstand foreslås det, at denne rettighed udtrykkeligt kommer til at fremgå af tinglysningsloven i lighed med, hvad der gælder for parters adgang til oplysninger i det historiske register, jf. den gældende bestemmelse i tinglysningslovens § 50 c, stk. 7, 2. pkt.

Der er fastsat nærmere regler om adgangen til tinglysningsystemet i det hele taget og personbogen i en række bekendtgørelser, som forudsættes ændret i konsekvens af forslaget, således at de kommer i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i § 50 c, stk. 7. Det drejer sig for det første om kapitel 7 i adgangs bekendtgørelsen, som regulerer den offentlige tilgængelighed til og videregivelse af oplysninger fra tinglysningsystemet. For det andet forudsættes kapitel 6 om adgang til oplysninger i personbogen i personbogs bekendtgørelsen ændret, således at det vil fremgå, at anmodning om oplysninger om indholdet af en ægtepagt sker på samme måde og efter lignende regler, som anmodning om oplysninger om andet end adkomst fra det historiske register, jf. ovenfor.

Nogle myndigheder har imidlertid brug for at have adgang til indholdet af ægtepagter som led i deres opgavevaretagelse. Indholdet af ægtepagter kan således være relevant for SKAT ved beregning af tinglysningsafgifter. Derudover har skifteretterne ved deres sagsbehandling af særligt dødsboer brug for at kunne få oplysninger om indholdet af ægtepagter.

Der er i tinglysningslovens § 50, stk. 1, adgang til administrativt at fastsætte regler om videregivelse af oplysninger efter tinglysningslovens § 50 c, herunder oplysninger som omhandlet i den foreslåede bestemmelse i tinglysningslovens §

50 c, stk. 7. Bemyndigelsen forudsættes udnyttet til at ændre de bekendtgørelser, der regulerer tinglysningssystemet, således at SKAT og skifteretterne kan varetage deres opgaver, jf. nedenfor.

SKATs og skifteretternes adgang til at få overført oplysninger om indholdet af ægtepagter forudsættes således for det første gennemført ved en ændring af personbogs bekendtgørelsen, således at det kommer til at fremgå, at SKAT og skifteretterne har adgang til oplysninger om indholdet af ægtepagter i forbindelse med deres sagsbehandling. Således vil SKAT og skifteretterne fortsat have adgang til at modtage de oplysninger, de i dag har behov for.

SKATs og skifteretternes adgang til elektronisk overførsel af oplysninger om indholdet af ægtepagter, der i dag til dels har sammenhæng med at oplysningerne er offentligt tilgængelige, foreslås videreført ved en ændring af bekendtgørelse nr. 835 af 4. september 2009 om tekniske krav og forskrifter for tinglysningssystemet, som angiver en række tilfælde, hvor myndigheder og andre kan få overført oplysninger elektronisk fra tinglysningssystemet. Denne adgang vil således blive benyttet i forbindelse med overførslen af oplysninger vedrørende indholdet af ægtepagter tinglyst efter 21. marts 2011, der foreligger digitalt i tinglysningssystemet.

Der foreslås ikke nogen ændringer i den gældende abonnementsordning til personbogen. Det vil således fortsat være muligt efter anmodning til Tinglysningssystemet at få oprettet et abonnement der indebærer, at man modtager oplysninger om, at en eller flere bestemte personer får tinglyst en ægtepagt, jf. personbogs bekendtgørelsens § 24.

2.6. Dødsboskifteloven

2.6.1. Gældende ret

Efter § 7, stk. 1, i dødsboskifteloven indkalder skifteretten snarest muligt efter modtagelsen af anmeldelsen af et dødsfald den eller dem, der efter det oplyste er den afdødes nærmeste pårørende, til et møde, hvor der tages stilling til boets behandlingsmåde. Efter bestemmelsens stk. 2 indhenter skifteretten de nødvendige oplysninger om arvinger fra Det Centrale Personregister (CPR) og om afdødes testamentariske dispositioner fra Centralregisteret for Testamenter eller på anden måde. Indhentelse af oplysninger kan undlades, hvis det på forhånd er klart, at oplysninger om arvinger og legatarer er uden betydning for boets behandling. Justitsministeren kan efter bestemmelsens stk. 7 fastsætte regler for skifteretten og bobestyreren om indhentelse af oplysninger fra Det Centrale Personregister (CPR) og Centralregisteret for Testamenter. Denne bemyndigelse er ikke udnyttet.

Tinglysningssystemet har oplyst, at skifteretterne har mulighed for at indhente oplysninger fra tinglysningssystemet om, hvorvidt en afdød havde oprettet ægtepagt. I bekræftende fald kan skifteretten indhente ægtepagten fra Tinglysningssystemet.

2.6.2. Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser

Afgår en gift person ved døden, har det efter Retsvirkningslovsudvalgets opfattelse betydning for såvel arvinger som kreditorer at få kendskab til eventuelle ægtepagter, idet f.eks. en ægtepagt om fuldstændigt særeje vil have betydning for størrelsen af en eventuel arv og for den afdøde ægtefælles kreditorers mulighed for at opnå dækning.

Udvalget foreslår derfor, at dødsboskiftelovens § 7 ændres således, at skifteretten efter et dødsfald skal indhente oplysninger om eventuelle ægtepagter på samme måde, som den indhenter oplysninger om testamenter.

2.6.3. Regeringens overvejelser

Regeringen er enig med udvalget i, at der bør indføres en pligt for skifteretten til at undersøge, om en person, der ved dødsfaldet var gift, har oprettet ægtepagt.

2.6.4. Den foreslåede ordning

På baggrund af forslaget i punkt 2.6.3. foreslås der indsat en ny bestemmelse i dødsboskiftelovens § 7, stk. 2, hvorefter skifteretten, hvis afdøde ved dødsfaldet var gift, indhenter oplysninger om ægtepagt fra Tinglysningsretten.

Samtidig foreslås hjemlen i § 7, stk. 7, for justitsministeren til at fastsætte regler for skifteretten og bobestyreren om indhentelse af oplysninger fra Det Centrale Personregister (CPR) og Centralregisteret for Testamenter udvidet til også at omfatte fastsættelse af regler om skifterettens indhentelse af oplysninger fra Tinglysningsretten.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 25. november 2016 til den 23. december 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen

Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja:	Nej: X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

*Til § 1
Ægteskabsloven*

Til nr. 1

Det fremgår af ægteskabslovens § 12, 1. pkt., at det skal godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt (prøvelse af ægteskabsbetingelserne), før ægteskab indgås. Børne- og socialministeren fastsætter regler herom, jf. lovens § 12, 2. pkt. Denne bemyndigelse er bl.a. anvendt til i § 2 i bekendtgørelse nr. 1857 af 23. december 2015 at fastsætte regler om, at en ansøgning om prøvelse skal indgives på en bestemt blanket – ægteskabserklæringen. Blanketten skal som udgangspunkt indgives digitalt, men kan i visse situationer indgives i papirform. I blanketten skal parterne give forskellige oplysninger om deres personlige forhold, herunder om de tidligere har været gift.

Efter lovens § 13, stk. 1, foretages prøvelse af ægteskabsbetingelserne af kommunen.

Det foreslås, at der i ægteskabslovens § 12 indsættes et nyt stk. 2, hvorefter børne- og socialministeren kan fastsætte regler om, at parterne ved ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal orienteres om loven om ægtefællers økonomiske forhold.

Denne bemyndigelse vil blive udmøntet ved, at der fastsættes regler om, at parterne ved digital indsendelse af ægteskabserklæringen modtager denne vejledning i form af en digital pjece, der indeholder orientering om loven om ægtefællers økonomiske forhold.

Parterne vil således inden indgåelse af ægteskabet få vejledning om loven om ægtefællers økonomiske forhold, herunder om formuedelingen ved opløsning af ægteskab samt om mulighederne for at skræddersy en formueordning, der passer til netop deres situation, f.eks. ved aftaler om særeje m.v.

Ægtefæller, der ikke udfylder anmodningen digitalt, får pjecen fra kommunen, når de bestiller ægteskabserklæringen.

Oplysningerne i pjecen suppleres med mere fyldige oplysninger om loven om ægtefællers økonomiske forhold på en relevant hjemmeside.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1.

Til nr. 2

Det fremgår af ægteskabslovens § 6, at ægteskab ikke må indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende. Efter lovens § 9 må den, som tidligere har indgået ægteskab eller har været part i et registreret partnerskab, ikke indgå ægteskab, så længe det tidligere ægteskab eller registrerede partnerskab består (bigami).

Et ægteskab, der er indgået i strid med lovens §§ 6 eller 9, omstødes ved dom, jf. lovens § 23. Sag herom kan anlægges af Ankestyrelsen eller af en af

ægtefællerne. Hvis der er tale om bigami, kan ægtefællen i det tidligere ægteskab tillige anlægge sag.

Det fremgår af ægteskabslovens § 24, stk. 1, at et ægteskab endvidere omstødes ved dom efter påstand af den ene ægtefælle, 1) hvis han ved ægteskabets indgåelse befandt sig i en tilstand, som udelukker evnen til at handle fornuftsmæssigt, 2) hvis han blev tvunget til at indgå ægteskab, 3) hvis han ved en fejltagelse blev viet til en anden end sin forlovede eller uden at ville indgå ægteskab, eller 4) hvis han blev forledt til at indgå ægteskab ved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig fortielse af sandheden blev vildledt om, hvem den anden er, eller om sådanne omstændigheder ved dennes tidligere liv, der med fuld føje ville have afholdt ham fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne, at ægteskabet ikke med rimelighed kan fordres opretholdt. Lovens § 24, stk. 2, indeholder frister for, hvornår sag om omstødelse senest skal anlægges (op til 3 år).

Efter ægteskabslovens § 25, stk. 1, medfører omstødelse af et ægteskab samme retsvirkninger som skilsmisse. I bestemmelsens stk. 2 henvises der til reglerne i ægtefælleskiftelovens § 60 i relation til formuedelingen.

Det fremgår af ægtefælleskiftelovens § 60, at hver ægtefælle ved skifte i anledning af omstødelse af ægteskab forlods udtager så meget af fællesboet, som svarer til, hvad denne har indbragt i boet ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave eller har overført til fællesboet fra eget særeje. Rækker den fælles formue ikke, sker der forholdsvis afkortning.

Bestemmelsen må forstås sådan, at formue, som ægtefællerne ikke udtager forlods, deles lige mellem ægtefællerne, jf. retsvirkningslovens § 16, stk. 2, hvorefter hver ægtefælle eller ægtefællens arvinger ved ægteskabets ophør udtager halvdelen af delingsformuen, medmindre undtagelse har særlig lovhjemmel.

Efter ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 3, ophører formuefællesskabet (ophørsdagen) ved udgangen af det døgn, hvor der er anlagt sag om omstødelse. Efter lovens § 51, stk. 4, kan ægtefællerne under skiftet aftale, at formuefællesskabet skal anses for ophørt på et andet tidspunkt end det, der følger af stk. 3. Hvis ganske særlige praktiske forhold gør sig gældende, kan skifteretten efter indstilling fra bobehandleren bestemme, at formuefællesskabet skal anses for ophørt på et andet tidspunkt end det, der følger af stk. 3, jf. lovens § 51, stk. 5.

Det fremgår af ægteskabslovens § 26, at omstødes et ægteskab, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro med hensyn til omstødelsesgrunden, medens den anden kendte eller burde kende denne, kan der ved omstødelsesdommen tilkendes den førstnævnte ægtefælle en godtgørelse, der fastsættes under hensyn til begges økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

Hvis en ægtefælle dør før omstødelse er sket, skal ægtefællernes formue som nævnt ovenfor efter retsvirkningslovens § 16, stk. 2, deles lige mellem den længstlevende ægtefælle og den førstafdøde ægtefælles dødsbo, inden den afdøde ægtefælles formue kan deles mellem afdødes arvinger eller kreditorer. Ved formuedelingen fastlægges det, hvilken formue der falder i arv efter den afdøde ægtefælle, og hvilken formue den længstlevende ægtefælle beholder. Der foretages ingen deling af ægtefællernes formue, hvis den længstlevende ægtefælle overtager delingsformuen til uskiftet bo.

Det fremgår af ægteskabslovens § 27, stk. 1, at hvis en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter lovens § 23, dør inden omstødelse er sket,

kan den længstlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve ægtefælleskiftelovens § 60 bragt til anvendelse, og ægtefællen kan kræve godtgørelse efter ægteskabslovens § 26.

Samme ret har efter lovens § 27, stk. 2, 1. pkt., den ægtefælle, der kan rejse sag efter lovens § 24, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden fristerne i lovens § 24, stk. 2, for anlæggelse af omstødsessager udløbet. Hvis sagen er anlagt, og ægtefællen derefter dør, kan enhver af arvingerne efter lovens § 27, stk. 2, 2. pkt., kræve reglerne i ægtefælleskiftelovens § 60 bragt til anvendelse.

Efter § 27, stk. 3, skal krav efter lovens § 27, stk. 1 og 2, fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

Det foreslås, at ægteskabslovens § 25, stk. 2, der indeholder en henvisning til ægtefælleskifteloven § 60, ophæves, og at ægtefælleskiftelovens § 60 videreføres som § 25, stk. 2, i ægteskabsloven. Bestemmelsen nyaffattes dog, så den passer med sprogbrugen i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold, navnlig afsnit 3 om formuedeling ved separation og skilsmisse.

Efter den foreslåede bestemmelse udtager hver ægtefælle ved formuedeling ved omstødelse af ægteskab så meget af delingsformuen, som svarer til ægtefællens delingsformue ved indgåelsen af ægteskabet samt senere forøgelse af delingsformuen ved arv eller gave eller ved overførsel fra eget særeje. Efter forslaget præciseres det, at formue, der ikke udtages forlods, deles efter reglerne i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Der henvises til ligedelingsreglerne i afsnit 3 og 4 og bemærkningerne hertil i lov om ægtefællers økonomiske forhold, jf. det samtidigt fremsatte lovforslag herom.

Samtidig foreslås det som efter den gældende ordning, at hvis delingsformuen er mindre end den formue, som ægtefællerne kan udtage forlods, sker der forholdsvis afkorting.

Det foreslås videre, at de nugældende bestemmelser om ophørsdagen ved formuedeling ved omstødelse af ægteskaber i ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 3, jf. stk. 4 og 5, med redaktionelle ændringer overføres til ægteskabsloven som § 25, stk. 3.

Endelig foreslås det, at der i ægteskabslovens § 25 indsættes et nyt stk. 4, hvorefter den i det samtidigt fremsatte lovforslag om ægtefællers økonomiske forhold foreslåede samlede regulering af formuedelingen ved en ægtefælles død finder anvendelse i situationer, hvor en af ægtefællerne dør, inden omstødelse er sket, dog således, at § 27 i ægteskabsloven vil kunne finde anvendelse.

Som det fremgår af lovforslagets § 2, nr. 7 og 12, foreslås ægtefælleskiftelovens § 51, stk. 3, og § 60 ophævet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.2.

Til nr. 3

Det fremgår af ægteskabslovens § 27, stk. 1, at hvis en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter § 23 (der vedrører omstødelse af ægteskab pga. bigami og ægteskab mellem nærtstående), dør inden omstødelse er sket, kan den længstlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve reglerne i ægtefælleskiftelovens § 60 bragt til anvendelse, og ægtefællen kan kræve godtgørelse efter ægteskabslovens § 26 (der vedrører muligheden for at tilkende en godtgørelse til en ægtefælle, der var i god tro med hensyn til omstødsesgrunden).

Det følger af ægteskabslovens § 27, stk. 2, at samme ret har den ægtefælle, der kan rejse sag efter § 24 (der vedrører omstødelse bl.a. pga. tvang, vildledning og evnen til at handle fornuftsmæssigt), når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden fristerne i § 24, stk. 2 (der vedrører forskellige frister for sagsanlæg), er udløbet. Hvis sagen er anlagt, og ægtefællen derefter dør, kan enhver af arvingerne kræve reglerne i ægtefælleskiftelovens § 60 bragt til anvendelse.

Det fremgår af ægteskabslovens § 27, stk. 3, at krav efter lovens § 27, stk. 1 og 2, må fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

Som konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 2, hvorved det bl.a. foreslås, at den nugældende bestemmelse i ægtefælleskiftelovens § 60 om formuedeling ved omstødelse af ægteskab flyttes til ægteskabsloven som et nyt stk. 2 i lovens § 25, er det nødvendigt at ændre henvisningen til ægtefælleskiftelovens § 60 i ægteskabslovens § 27, stk. 1 og 2, således at der i stedet henvises til den foreslåede nye § 25, stk. 2, i ægteskabsloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.2., og til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Til § 2 Ægtefælleskifteloven

Til nr. 1

Efter § 2, stk. 1, behandler skifteretten enkelttvister, der opstår under den pågældende skifterets behandling af bl.a. ægtefællers fællesbo eller under privat skifte af ægtefællers fællesbo, herunder om vederlagskrav efter § 23 i retsvirkningsloven (nr. 3) og om pensionskompensation efter §§ 16 d - 16 f i retsvirkningsloven (nr. 4).

Efter det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås retsvirkningslovens regler om vederlagskrav overført til kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, hvor betegnelsen vederlagskrav endvidere foreslås ændret til regulerings- og misbrugskrav. Ligeledes foreslås retsvirkningslovens regler om pensionskompensation overført til kapitel 13 om pensionskompensation i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås henvisningerne i ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 1, nr. 3 og 4, til henholdsvis retsvirkningslovens § 23 og til lovens §§ 16 d - 16 f ændret.

Til nr. 2

Efter ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 1, nr. 6, behandler skifteretten sager om enkelttvister, der opstår under den pågældende skifterets behandling af bl.a. ægtefællers fællesbo eller under privat skifte af ægtefællers fællesbo, herunder om særejekompensation efter § 67.

Efter det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås ægtefælleskiftelovens § 67 om særejekompensation overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold som § 42, der indsættes i lovens kapitel 12 om kompensation i særlige situationer.

Som konsekvens heraf foreslås henvisningen i ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 1, nr. 6, til ægtefælleskiftelovens § 67 om særejekompensation ændret.

Det bemærkes, at der i kapitel 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås indsat en ny bestemmelse i § 41 om compensation til en ægtefælle, der har medvirket til at bevare eller forøge den anden ægtefælles formue. Den foreslåede bestemmelse lovfæster retspraksis efter ægtefælleskiftelovens § 67. Henvisningen i ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 1, nr. 6, vil også omfatte sager efter denne nye bestemmelse.

Til nr. 3

Efter ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 2, nr. 1, behandler skifteretten selvstændige sager mellem ægtefæller om særejekompensationskrav efter lovens § 67.

Efter det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås ægtefælleskiftelovens § 67 om særejekompensation overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold som § 42, der indsættes i lovens kapitel 12 om compensation i særlige situationer.

Som konsekvens heraf foreslås henvisningen i ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 2, nr. 1, til ægtefælleskiftelovens § 67 om særejekompensation ændret.

Det bemærkes, at der i kapitel 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås indsat en ny bestemmelse § 41 om compensation til en ægtefælle, der har medvirket til at bevare eller forøge den anden ægtefælles formue. Den foreslåede bestemmelse lovfæster retspraksis efter ægtefælleskiftelovens § 67. Henvisningen i ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 1, nr. 6, vil også omfatte sager efter denne nye bestemmelse.

Til nr. 4

Efter ægtefælleskiftelovens §§ 10 og 66, stk. 1, kan der tidligst indgives anmodning om bistand til deling af et fællesbo henholdsvis anlægges en sag om en enkeltvist, der opstår under privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver, hvis der er indgivet anmodning til statsforvaltningen om separation eller skilsmisse, afsagt dekret om bosondring eller anlagt sag om ægteskabets omstødelse.

I de almindelige bemærkninger, punkt 3.21., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås det, at muligheden for bosondring efter retsvirkningslovens kapitel 5 ophæves. Som konsekvens heraf foreslås henvisningerne til bosondring i ægtefælleskiftelovens §§ 10 og 66, stk. 1, ophævet.

Til nr. 5

Det foreslås i § 2, nr. 6, jf. nedenfor, at ægtefælleskiftelovens § 50 ændres, så den i stedet for at omhandle grundlaget for opgørelsen af ægtefællers fællesbo kommer til at henvise til, at ægtefællers fællesbo deles efter reglerne herom i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Da overskriften "grundlaget for opgørelsen" før § 50 herefter ikke længere er retvisende, foreslås overskriften ophævet.

Til nr. 6

Efter § 50 er grundlaget for opgørelsen af ægtefællers fællesbo de aktiver og passiver, der hører til ægtefællernes bodele på ophørsdagen.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås reglerne i ægtefælleskifteloven om formuedeling ved separation og skilsmisse overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås § 50 omformuleret sådan, at det fremgår af bestemmelsen, at ægtefællers fællesbo deles efter reglerne herom i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 7

Ægtefælleskiftelovens §§ 51-53 indeholder regler om henholdsvis ophørsdagen ved separation og skilsmisse, tidspunktet for værdiansættelse af boets aktiver og passiver og opgørelse af fællesboet.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås reglerne i ægtefælleskifteloven om formuedeling ved separation og skilsmisse overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås det, at bestemmelserne om ophørsdagen ved separation og skilsmisse i lovens § 51, stk. 1, 4 og 5, om tidspunktet for værdiansættelsen i lovens § 52 og om opgørelsen af fællesboet i § 53 ophæves.

Som konsekvens af forslaget om, at muligheden for bosondring efter retsvirkningslovens kapitel 5 ikke videreføres, foreslås § 51, stk. 2, om ophørsdagen ved bosondring ophævet.

Som konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 2, er der ikke behov for en regel om ophørsdagen ved omstødelse af ægteskab, og § 51, stk. 3, foreslås derfor ophævet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne dertil samt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.13. og 3.21., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Endelig foreslås det, at overskrifterne til §§ 51-53 ophæves.

Til nr. 8

Efter ægtefælleskiftelovens § 54, stk. 2, kan skifteretten fratage en ægtefælle rådigheden over aktiver, der helt eller delvis er fælleseje, hvis der er nærliggende risiko for, at ægtefællen på utilbørlig måde vil handle til skade for den anden ægtefælle.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at "fælleseje" i § 54, stk. 2, ændres til "delingsformue".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 9

Efter ægtefælleskiftelovens § 57 kan en ægtefælle, der har et krav som omhandlet i § 53, stk. 2, mod den anden ægtefælle, under skiftet forlange det dækket af den anden ægtefælles lod i boet.

§ 53, stk. 2, omfatter følgende krav: Særejekompensation efter ægtefælleskiftelovens § 67, krav i forbindelse med omstødelse af ægteskab efter ægteskabslovens § 26, krav på pensionskompensation efter retsvirkningslovens §§ 16 d og 16 e samt krav på forfaldne underholdsbidrag.

Det foreslås i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold, at ægtefælleskiftelovens § 67 overføres til det foreslåede kapitel 12, og

at retsvirkningslovens §§ 16 d og 16 e overføres til det foreslåede kapitel 13. Lovforslagets § 26, stk. 1, nr. 7 og 8, indeholder en henvisning til henholdsvis kompensationskrav efter de foreslåede kapitler 12 og 13 og til en ægtefælles krav på underholdsbidrag efter lovforslagets bestemmelser herom og efter ægteskabsloven. Derimod foreslås ægteskabslovens § 26 ikke ændret.

Med dette lovforslags § 2, nr. 7, foreslås det, at ægtefælleskiftelovens § 53 ophæves.

Som konsekvens af ovennævnte foreslås henvisningen i § 57 til § 53, stk. 2, ændret til en henvisning til § 26, stk. 1, nr. 7 og 8, i lov om ægtefællers økonomiske forhold og til ægteskabslovens § 26.

Til nr. 10

Det forslås i § 2, nr. 11, at § 58, stk. 1, om lighedeling ophæves, hvorefter den tilbageværende del af bestemmelsen i § 58 alene vedrører spørgsmål om gæld.

Da overskriften "lighedeling" før § 58 herefter ikke længere er retvisende, foreslås overskriften ophævet.

Til nr. 11

Efter ægtefælleskiftelovens § 58, stk. 1, deles overskuddet af en ægtefælles bodel ligeligt mellem ægtefællerne, medmindre andet følger af samme lov eller af ægteskabslovgivningens regler.

Efter bestemmelsens stk. 2 bliver en ægtefælle ikke ved at modtage udlæg for sin lod i den anden ægtefælles bodel ansvarlig for dennes gæld. Hvorvidt ægtefællen har pligt til at tilbagegive det modtagne til fordringshavernes fyldestgørelse, afgøres efter konkurslovens regler om omstødelse.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås reglerne i ægtefælleskifteloven om formuedeling ved separation og skilsmisse overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås det, at bestemmelsen om lighedeling af ægtefællernes formuer i § 58, stk. 1, ophæves, hvorefter § 58, stk. 2, bliver stk. 1.

Til nr. 12

Efter ægtefælleskiftelovens § 59, stk. 1, kan en ægtefælle forlods udtage genstande, der udelukkende tjener til dennes personlige brug.

Efter lovens § 59, stk. 2, kan genstande, der er erhvervet til børnenes brug, forlods udtages af den ægtefælle, hos hvem børnene har bopæl.

Det kan efter anmodning bestemmes, at en større del af boet skal tilfalde en ægtefælle, hvis ægtefællen ikke inden for den del af boet, som tilfalder denne, kan udtage bohavet og andet løsøre, der er nødvendigt til at opretholde hjemmet, og den pågældende ikke har udsigt til på anden måde at kunne skaffe det fornødne, jf. lovens § 62.

Lovens §§ 60, 61, 63 og 64 indeholder regler om henholdsvis omstødelse af ægteskab, skævdeling ved kortvarigt ægteskab, udlæg af ejendele efter vurdering og udlæg ud over bosloden.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås reglerne i ægtefælleskifteloven om formuedeling ved separation og skilsmisse overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås det, at bestemmelserne om udtagelse af genstande til personligt brug i § 59, stk. 1, skævdeling ved kortvarigt ægteskab i § 61, og udlæg af ejendele efter vurdering i §§ 63 og 64 ophæves.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås bestemmelsen i § 60 om deling ved omstødelse af ægteskab overført til de øvrige regler om omstødelse af ægteskab i ægteskabslovens kapitel 3. Som konsekvens heraf foreslås ægtefælleskiftelovens § 60 om deling ved omstødelse af ægteskab ophævet.

Som det endvidere fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås det, at § 59, stk. 2, om genstande, der er erhvervet til børnenes brug, og § 62 om udtagelse af bohavet m.v. ikke videreføres. Som konsekvens heraf foreslås det, at bestemmelserne i § 59, stk. 2, og § 62, ophæves.

Til nr. 13

Ægtefælleskiftelovens kapitel 9 indeholder bestemmelse om særejekompensation, hvorefter en ægtefælle, der har haft særeje, efter påstand fra den anden ægtefælle, kan pålægges at yde den anden ægtefælle et beløb for at sikre, at denne ikke stilles urimeligt ringe i økonomisk henseende efter en separation eller skilsmisse.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger punkt 2.3, foreslås reglerne i ægtefælleskifteloven om formuedeling ved separation og skilsmisse overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås bestemmelsen om særejekompensation i § 67 ophævet. Da § 67 er den eneste bestemmelse i kapitel 9 om særejekompensation, foreslås hele kapitel 9 ophævet.

Til § 3 Konkursloven

Til nr. 1

Det følger af konkurslovens § 64, stk. 2, at gaver, som er fuldbyrdet tidligere end 6 måneder, men senere end et år før fristdagen, kan fordres omstødt, medmindre det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent. Gaver til skyldnerens nærstående kan omstødes efter samme regel, hvis gaven er fuldbyrdet senere end to år før fristdagen.

Modtageren kan således efter konkurslovens § 64, stk. 2, afværge omstødelse ved at godtgøre, at skyldneren var og forblev solvent, da gaven blev givet.

Det foreslås med tilføjelsen til konkurslovens § 64, stk. 2, 1. pkt., at afværgelse af omstødelse forudsætter, at modtageren kan godtgøre, at skyldneren ved overdragelsen ikke var eller blev insolvent og beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Vurderingen af overdragerens insolvens skal herefter ske både ud fra en vurdering af illikviditet og insufficiens.

Det er således efter forslaget ikke tilstrækkeligt til at afværge omstødelse, at overdrageren efter overdragelsen opretholder en indtægt, der er stor nok til at dække dennes løbende forpligtelser. Det er desuden en betingelse for at afværge omstødelse, at overdragerens aktiver utvivlsomt overstiger dennes passiver.

Det er modtageren, der bærer bevisbyrden herfor, og det er ikke tilstrækkeligt blot at sandsynliggøre, at overdrageren forblev solvent.

Til nr. 2

Det følger af konkurslovens § 64, stk. 3, at lejlighedsgaver og lignende gaver og understøttelser, som ikke stod i misforhold til skyldnerens kår, er undtaget fra omstødelse.

Det foreslås, at der foretages en sproglig modernisering af den gældende bestemmelse, således at "kår" ændres til "økonomiske forhold".

Der tilsigtes ingen indholdsmæssig ændring i forhold til gældende ret.

Til nr. 3

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 4*, hvorefter gaver til skyldnerens nærstående, som stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, kan fordres omstødt.

Dette gælder dog ikke, hvis det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Et omtvistet eller betinget krav anses for en forpligtelse, forudsat at kravet senere fastslås endeligt over for skyldneren.

Ved gaver, der står i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, skal forstås gaver af usædvanlig værdi. Afgørelsen heraf beror på en samlet bedømmelse af, om gaven stod i misforhold til skyldnerens formue. Der må herved som udgangspunkt henses til gavens værdi og formuens størrelse på det tidspunkt, hvor gaven blev givet. Der skal ikke kun tages hensyn til gavens relative værdi i forhold til skyldnerens økonomiske forhold, men også til dens i sig selv meget store værdi.

Den foreslåede bestemmelse vil navnlig finde anvendelse på fast ejendom, værdipapirer og motorkøretøjer, det vil sige gaver af også usædvanlig karakter, der normalt kan tjene den samlede husstand. Det er uden betydning, om de pågældende gaver er givet som lejlighedsgaver.

Gaver i form af løsøre til modtagerens personlige brug vil sædvanligvis falde uden for bestemmelsens anvendelsesområde, uanset at der er tale om luksusgenstande. Sådanne gaver vil dog efter omstændighederne kunne omstødes efter den foreslåede bestemmelse, såfremt gaven åbenbart stod i misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, herunder det sædvanlige gaveniveau mellem parterne.

Omstødelse efter den foreslåede bestemmelse er ikke betinget af, at gaven er fuldbyrdet inden for en bestemt tidsfrist i forhold til fristdagen.

Omstødelse er dog udelukket, såfremt modtageren kan godtgøre, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Modtageren skal godtgøre, at skyldneren hverken var illikvid eller insufficient. Der er således tale om en skærpet bevisbyrde i forhold til de øvrige objektive omstødelsesbestemmelser, idet det efter den foreslåede bestemmelse ikke er tilstrækkeligt, at skyldneren var i stand til at efterkomme sine løbende forpligtelser. Der skal også ses på, om skyldnerens aktiver overstiger dennes passiver.

Kravet til bevis er en videreførelse af praksis vedrørende den gældende retsvirkningslovs § 33, og der er tale om en streng bevisbyrde. Det er således ikke tilstrækkeligt, at modtageren blot sandsynliggør, at skyldneren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Ved opgørelsen af skyldnerens forpligtelser indgår også omtvistede og betingede krav mod skyldneren, forudsat at kravet senere fastslås endeligt over for skyldneren personligt. Kravet kan eksempelvis fastslås ved dom eller ved skyldnerens erkendelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at kravet anerkendes af skyldnerens konkursbo, medmindre der er tale om en skyldner, der er en juridisk person. Er skyldneren således et selskab med begrænset ansvar, er det tilstrækkeligt, at kurator, der efter konkursen har overtaget ledelsen af selskabet, erkender kravets eksistens.

Er skyldneren en fysisk person, vil det være nødvendigt først at føre en sag mod skyldneren med henblik på at fastslå kravet. Er der forud for konkursen indledt en sag med henblik på at fastslå kravet, men er sagen ikke afgjort, inden skyldneren tages under konkursbehandling, må den fordringshaver, der har anlagt sagen, søge at få dom over skyldneren eller over skyldneren sammen med boet, jf. konkurslovens § 141. Hvis ingen sag er anlagt, og kravet ikke er fastslået forud for konkursen, må konkursboet eller fordringshaver søge at opnå skyldnerens erkendelse eller anlægge sag mod skyldneren med påstand om anerkendelse af kravets eksistens.

Det er som udgangspunkt uden betydning for spørgsmålet om omstødelse, at den begunstigede var i god tro om skyldnerens insolvens. Kravet mod den begunstigede kan imidlertid efter omstændighederne lempes efter konkurslovens § 78 om nedsættelse eller bortfald af urimeligt byrdefulde krav. Lempelse kan eksempelvis komme på tale, hvis den begunstigede var i god tro om skyldnerens insolvens og i fortsat god tro herom har forbrugt det modtagne. Derimod bør lempelse ikke ske, hvis den begunstigede var bekendt med, at der var rejst et stort krav mod skyldneren, uanset om kravet på gavetidspunktet var omtvistet.

Det foreslås desuden, at der indsættes et nyt *stk. 5*, hvorefter *stk. 1-4* skal finde tilsvarende anvendelse, i det omfang skyldneren løbende har betalt større beløb til eller for sin ægtefælle eller samlever, end hvad der efter disses økonomiske forhold og familiens behov var rimelige bidrag til familiens forsørgelse.

Den foreslåede regel skal bl.a. finde anvendelse i situationer, hvor skyldneren løbende har afholdt udgifter, herunder terminsydelselser, på en fast ejendom, der tilhører den anden ægtefælle. Har skyldneren således eksempelvis forbrugt hele sin indkomst over en længere periode på familiens forsørgelse, så ægtefællen har været i stand til at oparbejde en opsparing, vil ægtefællen kunne mødes med et omstødelseskrav efter den foreslåede bestemmelse.

Hvis der er tale om beløb, der står i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, kan omstødelse ske uden nogen tidsmæssig begrænsning, jf. henvisningen til den foreslåede bestemmelse i *stk. 4*.

Betalinger, der er udtryk for en understøttelse, der ikke står i misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, kan ikke omstødes, jf. konkurslovens § 64, *stk. 3*.

Til § 4 *Tinglysningsloven*

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af tinglysningslovens § 17, stk. 4, er en konsekvens af lovforslagets § 4, nr. 3, hvorved der indsættes et nyt stk. 7 i tinglysningslovens § 50 c.

Til nr. 2

Det følger af den gældende bestemmelse i tinglysningslovens § 49, at retsvirkningerne af en ægtepagts tinglysning har sit forblivende ved retsvirkningslovens § 37. Af retsvirkningslovens § 37 fremgår det, at en ægtepagt for at blive gyldig må tinglyses i personbogen.

Det foreslås, at tinglysningslovens § 49 ophæves.

Efter tinglysningslovens § 43, stk. 1, skal dokumenter, som angår rådighed over en persons formue i almindelighed, tinglyses i de tilfælde, hvor det er bestemt i lovgivningen. Et sådant tilfælde findes således i den gældende retsvirkningslovs § 37, hvorefter en ægtepagt må tinglyses i personbogen for at blive gyldig. En ægtepagt indeholder en aftale om formueordningen i et ægteskab og dermed rådigheden over en persons formue i almindelighed, som omfattet af § 43, stk. 1.

Som det fremgår af punkt 2.5.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger, foreslås reglerne i retsvirkningsloven om tinglysning af ægtepagter overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold uden indholdsmæssige ændringer, herunder bestemmelsen i den gældende retsvirkningslovs § 37.

Da adgangen til at tinglyse ægtepagter i personbogen således følger af retsvirkningslovens § 37 og tinglysningslovens § 43, stk. 1, har tinglysningslovens § 49 ikke længere have selvstændig betydning, og den foreslås derfor ophævet.

Til nr. 3

Det følger af tinglysningslovens § 50 c, stk. 2-5, samt regler fastsat i medfør af § 50, stk. 1, at oplysninger i personbogen, herunder om tinglyste ægtepagter, som udgangspunkt er offentligt tilgængelige for enhver.

Med den foreslåede bestemmelse i tinglysningslovens § 50 c, stk. 7, 1. pkt., foreslås det, at oplysninger om indholdet af tinglyste ægtepagter i personbogen – uanset videregivelsesbestemmelserne i tinglysningslovens § 50 c, stk. 2-5 – alene kan videregives til brug i konkrete retsforhold.

Bestemmelsen vil således indebære, at offentligheden ikke længere vil have adgang til at se det nærmere indhold af en ægtepagt. Det vil fremover alene være den blotte oplysning om, at en person har oprettet ægtepagt, som vil være offentligt tilgængelig i personbogen.

Oplysninger om indholdet af ægtepagter vil alene kunne videregives til brug i konkrete retsforhold, dvs. hvis en person har retlig interesse heri. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis en advokat anmoder om oplysninger i en ægtepagt til brug for en retssag om ejendomsretten til et aktiv, som påstås omfattet af en oprettet ægtepagt. Der vil være tale om en konkret vurdering af det enkelte tilfælde, og vurderingen af, hvorvidt oplysninger kan videregives til brug i konkrete retsforhold vil i vidt omfang svare til den vurdering, som i dag foretages i medfør af den gældende bestemmelse i tinglysningslovens § 50 c, stk. 7, om adgang til oplysninger fra det historiske register.

Som en undtagelse til bestemmelsens 1. pkt. foreslås det i bestemmelsens 2. pkt., at den person, som oplysningerne om indholdet af en tinglyst ægtepagt angår, altid vil have ret til efter anmodning at modtage disse. Det er således

muligt for en part i en ægtepagt at modtage oplysninger om indholdet heraf uden at dokumentere en retlig interesse. En sådan adgang til egenacces følger ligeledes af persondatalovens kapitel 9 om den registreredes indsigtret.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.5.1 og 2.5.4.

Til nr. 4

Efter bestemmelsen i tinglysningslovens § 50 d, stk. 1, fastsætter justitsministeren efter drøftelse med Domstolsstyrelsen nærmere regler med henblik på at sikre, at oplysninger i tinglysningsregistre ikke tilintetgøres, forvanskes eller uberettiget indføres, slettes eller ændres, jf. tinglysningslovens § 20, § 42 g, stk. 2, og § 49, samt med henblik på at sikre, at oplysninger ikke misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Efter tinglysningslovens § 20 har Tinglysningsretten under visse betingelser mulighed for at slette rettigheder fra tingbogen, som åbenbart er ophørt, eller som må antages at have mistet deres betydning. Efter tinglysningslovens § 42 g, stk. 2, udslettes tinglyste rettigheder af bilbogen 10 år efter dokumentets tinglysning, hvis der ikke inden denne frist er anmeldt fornyet tinglysning. Efter tinglysningslovens § 49 har retsvirkningerne af en ægtepagts tinglysning sit forblivende i retsvirkningslovens § 37.

Den foreslåede ændring af § 50 d, stk. 1, indebærer, at henvisningen til tinglysningslovens § 49 der, jf. lovforslagets § 4, nr. 2, ophæves, ændres til en henvisning til bestemmelserne i tinglysningslovens § 47, stk. 9, og § 49 a, som begge, ligesom §§ 20 og 42 g, vedrører sletning af oplysninger i tinglysningsssystemet. § 47, stk. 9, angår med henvisning til § 42 g, stk. 2, pantebreve vedrørende underpant i løsøre, mens § 49 a med henvisning til § 20 om handler andre dokumenter end pantebreve.

Den foreslåede ændring er en korrektion af henvisningerne til de relevante bestemmelser herom, og indebærer således ikke en ændring af retstilstanden.

Til nr. 5

Ændringen er en konsekvensrettelse som følge af lovforslagets § 4, nr. 4.

Til § 5 Arveloven

Til nr. 1

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at begrebet "fællesejeaktiv" i de relevante bestemmelser i arveloven ændres til "aktiv, der er delingsformue".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 2

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at overskriften før § 12 i arveloven ændres fra "Fælleseje" til "Delingsformue".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 3

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger punkt 2.1., anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at begreberne "fælleseje" og "fællesejet" i de relevante bestemmelser i arveloven ændres til "delingsformue" og "delingsformuen".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 4

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at begrebet "fællesejemidler" i arvelovens § 22, stk. 1, nr. 1 og 2, ændres til "delingsformue".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 5

Arvelovens § 30 vedrører livsarvingers mulighed for at kræve vederlag af det beholdne bo, hvis den længstlevende ægtefælle har misbrugt sin rådighed over det uskiftede bo. Efter bestemmelsens stk. 2, 1. pkt., kan en livsarving ligeledes kræve vederlag, hvis den længstlevende ægtefælle har anvendt midler af det uskiftede bo til erhvervelse eller forbedring af sit fuldstændige særeje eller sine rettigheder omfattet af § 15, stk. 2, i lov om ægteskabets retsvirkninger, der ikke indgår i delingen ved skifte af det uskiftede bo.

Efter forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås § 15, stk. 2, i retsvirkningsloven om uoverdragelige og personlige rettigheder overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold som § 37.

Som konsekvens heraf foreslås det at ændre henvisningen til § 15, stk. 2, i retsvirkningsloven i ægtefælleskiftelovens § 30, stk. 2, 1. pkt.

Til nr. 6

Efter arvelovens § 30, stk. 2, 2. pkt., kan en livsarving ikke kræve vederlag af det beholdne bo, hvis den længstlevende ægtefælle har anvendt midler til erhvervelse eller forbedring af pensionsrettigheder omfattet af § 16 a i lov om ægteskabets retsvirkninger.

Efter forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås § 16 a i retsvirkningsloven om behandlingen af den længstlevende ægtefælles pensionsrettigheder ved dødsboskifte overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold som § 52.

Som konsekvens heraf foreslås det at ændre henvisningen til § 16 a i retsvirkningsloven i ægtefælleskiftelovens § 30, stk. 2, 2. pkt.

*Til § 6
Dødsboskifteloven*

Til nr. 1

Efter dødsboskiftelovens § 7, stk. 2, indhenter skifteretten de nødvendige oplysninger om arvinger fra Det Centrale Personregister (CPR) og om afdødes testamentariske dispositioner fra Centralregisteret for Testamenter eller på anden måde.

Der foreslås indsat et nyt pkt. i dødsboskiftelovens § 7, stk. 2, hvorefter skifteretten, hvis afdøde ved dødsfaldet var gift, skal indhente oplysninger om ægtepagter fra Tinglysningsretten.

Det bemærkes, at skifteretterne allerede i praksis indhenter oplysninger om ægtepagter fra Tinglysningsretten, og denne praksis foreslås således lovfæstet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.6.

Til nr. 2

Efter dødsboskiftelovens § 7, stk. 7, kan justitsministeren fastsætte regler for skifteretten og bobestyreren om indhentelse af oplysninger fra Det Centrale Personregister (CPR) og Centralregisteret for Testamenter.

Det foreslås, at justitsministerens nugældende bemyndigelse i § 7, stk. 7, til at kunne fastsætte regler for skifteretten og bobestyreren om indhentelse af oplysninger fra Det Centrale Personregister (CPR) og Centralregisteret for Testamenter udvides til også at omfatte fastsættelse af regler om skifterettens indhentelse af oplysninger fra Tinglysningsretten.

Bestemmelsen er en følge af den pligt til indhentelse af oplysninger om ægtepagter fra Tinglysningsretten, som foreslås indsat i § 7, stk. 2, jf. lovforslagets § 6, nr. 1.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.6.

Til nr. 3

Efter dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, kan udlæg af et bo til en længstlevende ægtefælle finde sted, såfremt ægtefællen, dennes værge eller skifteværge fremsætter anmodning derom, og der ifølge § 11, stk. 1-3, i arveloven samt § 23 i lov om ægteskabets retsvirkninger intet bliver at udlodde til andre arvinger, og såfremt ægtefællen påtager sig ansvaret for den afdødes gældsforpligtelser.

Efter forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås retsvirkningslovens regler om vederlagskrav i § 23 overført til kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, hvor betegnelsen vederlagskrav foreslås ændret til regulerings- og misbrugskrav.

Som konsekvens heraf er der behov for at ændre henvisningen til retsvirkningslovens § 23 i dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, nr. 1.

Til nr. 4

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at begrebet "fælleseje" i de relevante bestemmelser i dødsboskifteloven ændres til "delingsformue".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 5

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at "del af fællesejet" i dødsboskiftelovens § 75, stk. 1, ændres til "delingsformue".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 6

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, anvendes begrebet "delingsformue" i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold i stedet for "fælleseje". Som konsekvens heraf foreslås det, at "fællesejet" i dødsboskiftelovens § 76, stk. 3, ændres til "delingsformuen".

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til nr. 7

Efter dødsboskiftelovens § 77 finder bl.a. ægtefælleskiftelovens §§ 50, 51 og 53 anvendelse på skifte af ægtefællernes formuer med de ændringer, der følger af forholdets natur. Det betyder, at reglerne om ophørsdagen, tidspunktet for værdiansættelsen af aktiver og passiver samt opgørelsen af fællesboet finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med skifte af længstlevende ægtefælles aktiver og passiver.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.3, foreslås reglerne i ægtefælleskifteloven om formuedeling ved separation og skilsmisse overført til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som konsekvens heraf foreslås henvisningen til ægtefælleskiftelovens §§ 50, 51 og 53 i dødsboskiftelovens § 77 ændret til en henvisning til afsnit 4 i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.22., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til § 7 Erstatningsansvarsloven

Til nr. 1

Erstatningsansvarslovens § 18 regulerer overdragelse og deling af krav på erstatning og godtgørelse for personskade samt forsørgertabserstatning som led i deling af ægtefællers fællesbo.

Som konsekvens af lovforslagets § 7, nr. 2, foreslås *overskriften* til § 18 ændret for at gøre den mere retvisende, således at den i stedet for at benævnes "overførelse mv." af erstatnings- og godtgørelseskrav vil blive benævnt "overdragelse" af sådanne krav.

Derved vil overskriften være i overensstemmelse med det indhold, som erstatningsansvarslovens § 18 vil få i henhold til forslaget § 7, nr. 2 og 3, idet bestemmelsen herefter kun vil vedrøre overdragelse af krav.

Ændringen af ordet "overførelse" til "overdragelse" er alene en sproglig tilpasning, som tilsigter at bringe ordlyden af overskriften i overensstemmelse med ordlyden i § 18.

Til nr. 2

Efter erstatningsansvarslovens § 18, stk. 1, kan krav vedrørende erstatning og godtgørelse for personskade og krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, ikke overdrages, så længe kravet og dets størrelse ikke er anerkendt eller fastslået af domstolene. Efter § 18, stk. 3, finder reglen imidlertid ikke anvendelse på krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Det foreslås, at der indsættes et nyt 2. pkt., som svarer den gældende bestemmelse i § 18, stk. 3. Herefter vil § 18, stk. 1, 1. pkt., ikke finde anvendelse på krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Retstilstanden fra den gældende bestemmelse i § 18, stk. 3, videreføres således med den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 1, 2. pkt.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af § 7, nr. 3, hvormed bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, foreslås overført til den nye lov om ægtefællers økonomiske forhold, jf. § 36 i det samtidig fremsatte lovforslag til lov om ægtefællers økonomiske formueforhold.

Til nr. 3

Efter erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, indgår erstatning og godtgørelse for personskade og krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, hvis erstatningen eller godtgørelsen ikke må antages at være forbrugt, ikke i formuefællesskabet mellem ægtefæller ved skifte i anledning af ægteskabs ophør, separation eller bosondring. Erstatningen eller godtgørelsen indgår dog i formuefællesskabet, når den, som erstatningen tilkommer, afgår ved døden, medmindre erstatningen eller godtgørelsen ifølge ægtepagt er særeje.

Efter den gældende bestemmelse i § 18, stk. 3, finder reglerne i stk. 1 og 2 ikke anvendelse på krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Det foreslås, at § 18, stk. 2 og 3, ophæves.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 1, foreslås det, at alle materielle bestemmelser om ægtefællers økonomiske forhold, navnlig bestemmelser om deling af ægtefællers formuer ved separation, skilsmisse og død, samles i den nye lov om ægtefællers økonomiske formueforhold.

Som konsekvens heraf foreslås det, at § 18, stk. 2, ophæves, og at en tilsvarende bestemmelse indsættes i lov om ægtefællers økonomiske forhold som § 36.

Bestemmelsen i den gældende § 18, stk. 3, om krav vedrørende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, foreslås, jf. lovforslagets § 7, nr. 2, indsat i den nye foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 1, 2. pkt.

Til nr. 4

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort, og efter § 26 a, stk. 1, kan den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed forvolder en andens død, pålægges at betale en godtgørelse til efterlevende, der stod den afdøde særlig nær.

Efter § 26, stk. 4, finder § 18, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse på godtgørelser efter §§ 26 og 26 a.

Henvisningen til § 18, stk. 2, indebærer, at en godtgørelse efter §§ 26 og 26 a, ikke indgår i formuefællesskabet mellem ægtefæller ved skifte i anledning af

ægteskabs ophør, separation eller bosondring, hvis godtgørelsen ikke må antages at være forbrugt, Godtgørelsen indgår dog i formuefællesskabet, når den, som erstatningen tilkommer, afgår ved døden, medmindre godtgørelsen ifølge ægtepagt er særeje.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., foreslås det, at alle materielle bestemmelser om ægtefællers økonomiske forhold, navnlig bestemmelser om deling af ægtefællers formuer ved separation, skilsmisse og død, samles i den nye lov om ægtefællers økonomiske formueforhold.

Som konsekvens heraf foreslås det ved lovforslagets § 7, nr. 3, at § 18, stk. 2 og 3, ophæves, og at tilsvarende bestemmelser indsættes i lov om ægtefællers økonomiske forhold som § 36.

I konsekvens heraf foreslås det derfor, at henvisningen i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 4, til lovens § 18, stk. 1 og 2, ændres til en henvisning til lovens § 18, 1. pkt.

Til § 8 Forsikringsaftaleloven

Til nr. 1

Efter forsikringsaftalelovens § 103, stk. 2, kan en forsikringstager ved testamente eller ved indsættelse af en begunstiget bestemme, at forsikringssummen skal være den begunstigedes særeje. Efter bestemmelsens stk. 1 er indsættelse af en begunstiget kun gyldig, såfremt den skriftlig meddeles selskabet eller optages i eller påtegnes policen af selskabet.

Det foreslås, at der i forsikringsaftalelovens § 103, stk. 2, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, jf. det samtidigt fremsatte lovforslag herom.

Efter § 12 i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold kan ægtefæller aftale forskellige former for særeje, som er skilsmissesæreje, fuldstændigt særeje eller kombinationssæreje.

For at tydeliggøre, at en forsikringstager kan træffe samme bestemmelser om særeje som ægtefæller, foreslås det, at det udtrykkeligt skal fremgå af § 103, stk. 2, at en forsikringstager kan træffe samme bestemmelser om særeje, som ægtefællerne kan træffe efter den foreslåede bestemmelse i § 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til § 9 Pensionsopsparingsloven

Til nr. 1

Efter pensionsopsparingslovens § 3, stk. 2, kan en kontohaver ved testamente eller ved indsættelse efter stk. 1 bestemme, at de opsparede midler skal være den begunstigedes særeje. Efter bestemmelsens stk. 1 er indsættelse af en begunstiget kun gyldig, såfremt den skriftligt meddeles pengeinstituttet eller optages i eller påtegnes pensionsopsparingsaftalen af pengeinstituttet.

Det foreslås, at der i pensionsopsparingslovens § 3, stk. 2, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, jf. det samtidig fremsatte lovforslag herom.

Efter § 12 i forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold kan ægtefæller aftale forskellige former for særeje, som er skilsmisssæreje, fuldstændigt særeje eller kombinationssæreje.

For at tydeliggøre at en kontohaver kan træffe samme bestemmelser om særeje som ægtefæller, foreslås det, at det udtrykkeligt skal fremgå af § 3, stk. 2, at en kontohaver kan træffe samme bestemmelser om særeje, som ægtefællerne kan træffe efter den foreslåede bestemmelse i § 12 i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til § 10 Lejeloven

Til nr. 1

Efter lejelovens § 72, 1. pkt., må en lejer ikke uden sin ægtefælles samtykke foretage fremleje, såfremt dette vil medføre, at det lejede ikke længere kan tjene til fælles bolig eller som grundlag for ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed. Det fremgår af 2. pkt., at hvis den anden ægtefælle er umyndig, meddeler værgeren samtykket. Det følger af 3. pkt., at bestemmelserne i retsvirkningslovens § 18, stk. 2, og i § 20 finder tilsvarende anvendelse.

Er en lejeaftale ikke indgået for et bestemt tidsrum, eller kan det ikke oplyses, hvilken lejetid parterne har aftalt, kan lejeren efter lejelovens § 81, stk. 1, opsiges lejeaftalen. Efter stk. 2, må lejeren dog ikke uden sin ægtefælles samtykke opsiges lejemål om familiens bolig eller om lokaler, hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed er knyttet. Det fremgår videre af bestemmelsen, at lovens § 72, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Efter retsvirkningslovens § 18, stk. 1, må en ægtefælle ikke uden den anden ægtefælles samtykke afhænde eller pantsætte fast ejendom, der er fælleseje, såfremt ejendommen tjener til familiens bolig. Det samme gælder fast ejendom, som ægtefællernes eller den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed er knyttet til.

Hvis den anden ægtefælle nægter at give samtykke til sådanne dispositioner, kan statsforvaltningen efter retsvirkningslovens § 20 give tilladelse til dispositionen, hvis "der ikke findes at være skellig grund til nægtelsen". Statsforvaltningen foretager i sådanne sager en konkret vurdering af ægtefællernes interesser, og tilladelse gives efter praksis, når ægtefællens nægtelse må anses som urimelig.

Statsforvaltningens afgørelse kan påklages til Ankestyrelsen, jf. retsvirkningslovens § 52 a, stk. 1.

Har ejerægtefællen foretaget dispositioner over fast ejendom, der er omfattet af retsvirkningslovens § 18, uden enten samtykke fra den anden ægtefælle eller tilladelse fra statsforvaltningen, kan den anden ægtefælle efter bestemmelsens stk. 2 anlægge en retssag med henblik på omstødelse af dispositionen.

Omstødelse sker ved dom. Retssag om omstødelse skal anlægges inden 3 måneder efter, at ægtefællens har fået kundskab til retshandlen, og senest inden 1 år efter, at dispositionen er blevet tinglyst.

Efter retsvirkningslovens § 18, stk. 2, er det en betingelse for omstødelse af en disposition vedrørende fast ejendom, at køberen "indså eller burde indse", at ejerægtefællen var uberettiget til at foretage dispositionen. Det er den ikke-handlende ægtefælle, der har bevisbyrden for, at medkontrahenten indså eller burde have indset, at ejerægtefællen ikke var berettiget til at foretage dispositionen.

Om retsvirkningslovens §§ 18 og 20 henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.1., i det samtidigt fremsatte lovforslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.3. og 3.7.4., i det nævnte lovforslag foreslår Børne- og Socialministeriet, at bestemmelserne i retsvirkningslovens § 18, stk. 1, § 18, stk. 2, og § 20 videreføres i de foreslåede bestemmelser i henholdsvis § 6, § 8 og § 7, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Det foreslås dog i § 8, stk. 1, i lovforslaget til lov om ægtefællers økonomiske at bevisbyrden i forhold til den gældende § 18, stk. 2, i retsvirkningsloven vendes om, således at det er medkontrahenten, der skal bevise, at vedkommende var i god tro med hensyn til ejerægtefællens ret til at råde over boligen. Det foreslås endvidere, at også den anden part i en aftale om fremleje (medkontrahenten) kan anmode statsforvaltningen om at tillade aftalen.

På den baggrund foreslås det, at henvisningen i lejelovens § 72 til retsvirkningslovens § 18, stk. 2, og § 20 ændres, således at der i stedet henvises til de foreslåede bestemmelser i § 7, stk. 1, og § 8 i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Det bemærkes, at det i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås, at den nugældende beskyttelse i retsvirkningslovens § 18 mod afhændelse og pantsætning af fast ejendom, hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed er tilknyttet, afskaffes. Dette begrundes med, at den ægtefælle, hvis erhvervsvirksomhed er knyttet til en ejendom, der ejes af den anden ægtefælle, i vidt omfang vil være beskyttet af lejelovens regler, og at denne ægtefælle kan og bør sikre sig og sin erhvervsvirksomhed ved at skrive lejekontrakt med ejerægtefællen.

Denne begrundelse kan ikke anvendes i relation til lejeboliger. Hvis lejerens ægtefælle indgår en lejeaftale med lejerens, vil der være tale om fremleje, og ægtefællen bliver fremlejetager. En fremlejetager nyder ikke den samme beskyttelse efter lejelovgivningen, som en traditionel lejer, der har et kontraktforhold til ejendommens ejer. Den traditionelle lejers rettigheder er beskyttet mod enhver uden tinglysning. Lejeren beholder således sin brugsret, hvis ejendommens ejer f.eks. sælger ejendommen eller går konkurs. Den beskyttelse har fremlejetageren ikke, da fremlejetageren alene har et kontraktforhold med lejerens. Hvis hovedlejerforholdet ophører, ophører fremlejerforholdet også.

Den gældende beskyttelse i lejelovens § 72, 1. pkt., mod fremleje af et lejemål, som medfører, at det lejede ikke længere kan tjene som grundlag for ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed, foreslås således ikke ændret.

Ovennævnte forslag om ændring af henvisningerne i lejelovens § 72, 3. pkt., vil indebære, at statsforvaltningen ligesom i dag efter anmodning fra den ægtefælle, der er lejer af det pågældende lejemål, kan tillade fremleje af lejemålet, hvis der ikke er rimelig grund til at nægte at gennemføre aftalen herom. Som noget nyt kan en sådan anmodning også indgives af den anden part i aftalen.

Har den ægtefælle, der er lejer af det pågældende lejemål, indgået en aftale om fremleje, der er omfattet af lejelovens § 72, 1. pkt., uden samtykke fra den anden ægtefælle eller uden statsforvaltningens tilladelse, kan aftalen efter den foreslåede § 8, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold efter anmodning fra den anden ægtefælle omstødes ved dom. Aftalen kan dog ikke omstødes,

hvis den anden part i aftalen godtgør, at parten ikke vidste eller burde have vidst, at lejerens ikke var berettiget til at indgå aftalen.

Omstændelighedssag efter den foreslåede § 8, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold skal efter bestemmelsens stk. 2 anlægges inden 3 måneder efter, at den anden ægtefælle fik kendskab til aftalen. Uanset hvornår den anden ægtefælle fik kendskab til aftalen, skal sagen dog anlægges senest 1 år efter, at aftalen blev gennemført. Hvis aftalen blev tinglyst, inden aftalen blev gennemført, regnes 1 års fristen i fra tinglysningen.

Er en lejeaftale ikke indgået for et bestemt tidsrum, eller kan det ikke oplyses, hvilken lejetid parterne har aftalt, kan lejerens efter lejelovens § 81, stk. 1, opsigelse lejeaftalen. Efter stk. 2 må lejerens dog ikke uden sin ægtefælles samtykke opsigelse lejemål om familiens bolig eller om lokaler, hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed er knyttet. Det fremgår videre af bestemmelsen, at lovens § 72, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Med henvisningen i lejelovens § 81, stk. 1, til lovens § 72, 2. og 3. pkt., vil bestemmelserne i de foreslåede § 7, stk. 1, og § 8 i lov om ægtefællers økonomiske forhold finde tilsvarende anvendelse på opsigelse af lejemål.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til § 11 Almenlejeloven

Til nr. 1

Efter almenlejelovens § 68, 1. pkt., må en lejer ikke uden sin ægtefælles samtykke foretage fremleje, såfremt dette vil medføre, at det lejede ikke længere kan tjene til fælles bolig eller som grundlag for ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed. Det fremgår af 2. pkt., at hvis den anden ægtefælle er umyndig, meddeler værgeren samtykket. Det følger af 3. pkt., at bestemmelserne i retsvirkningslovens § 18, stk. 2, og i § 20 finder tilsvarende anvendelse.

Efter almenlejelovens § 84, stk. 1, kan en lejer frit opsigelse lejeaftalen. Dette gælder dog efter lovens § 87, stk. 1, ikke, hvis lejeaftalen er tidsbegrænset. Efter stk. 2, må lejerens dog ikke uden sin ægtefælles samtykke opsigelse lejemål om familiens bolig eller om lokaler, hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed er knyttet. Det fremgår videre af bestemmelsen, at lovens § 68, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Efter retsvirkningslovens § 18, stk. 1, må en ægtefælle ikke uden den anden ægtefælles samtykke afhænde eller pantsætte fast ejendom, der er fællesejede, såfremt ejendommen tjener til familiens bolig. Det samme gælder fast ejendom, som ægtefællernes eller den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed er knyttet til.

Hvis den anden ægtefælle nægter at give samtykke til sådanne dispositioner, kan statsforvaltningen efter retsvirkningslovens § 20 give tilladelse til dispositionen, hvis "der ikke findes at være skellig grund til nægtelsen". Statsforvaltningen foretager i sådanne sager en konkret vurdering af ægtefællernes interesser, og tilladelse gives efter praksis, når ægtefælles nægtelse må anses som urimelig.

Statsforvaltningens afgørelse kan påklages til Ankestyrelsen, jf. retsvirkningslovens § 52 a, stk. 1.

Har ejerægtefællen foretaget dispositioner over fast ejendom, der er omfattet af retsvirkningslovens § 18, uden enten samtykke fra den anden ægtefælle eller

tilladelse fra statsforvaltningen, kan den anden ægtefælle efter bestemmelsens stk. 2 anlægge en retssag med henblik på omstødelse af dispositionen.

Omstødelse sker ved dom. Retssag om omstødelse skal anlægges inden 3 måneder efter, at ægtefællens har fået kundskab til retshandlen, og senest inden 1 år efter, at dispositionen er blevet tinglyst.

Efter retsvirkningslovens § 18, stk. 2, er det en betingelse for omstødelse af en disposition vedrørende fast ejendom, at køberen "indså eller burde indse", at ejerægtefællen var uberettiget til at foretage dispositionen. Det er den ikke-handlende ægtefælle, der har bevisbyrden for, at medkontrahenten indså eller burde have indset, at ejerægtefællen ikke var berettiget til at foretage dispositionen.

Om retsvirkningslovens §§ 18 og 20 henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.1., i det samtidigt fremsatte lovforslag om ægtefællers økonomiske forhold.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 3.7.3. og 3.7.4., i det nævnte lovforslag foreslår Børne- og Socialministeriet, at bestemmelserne i retsvirkningslovens § 18, stk. 1, § 18, stk. 2, og § 20 videreføres i de foreslåede bestemmelser i henholdsvis § 6, § 8 og § 7, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Det foreslås dog i § 8, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold, at bevisbyrden i forhold til den gældende § 18, stk. 2, i retsvirkningsloven vendes om, således at det er medkontrahenten, der skal bevise, at vedkommende var i god tro med hensyn til ejerægtefællens ret til at råde over boligen. Det foreslås endvidere, at også den anden part i en aftale om fremleje (medkontrahenten) kan anmode statsforvaltningen om at tillade aftalen.

På den baggrund foreslås det, at henvisningen i almenlejelovens § 68 til retsvirkningslovens § 18, stk. 2, og § 20 ændres, således at der i stedet henvises til de foreslåede bestemmelser i § 7, stk. 1, og § 8 i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Det bemærkes, at det i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås, at den nugældende beskyttelse i retsvirkningslovens § 18 mod afhændelse og pantsætning af fast ejendom, hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed er tilknyttet, afskaffes. Dette begrundes med, at den ægtefælle, hvis erhvervsvirksomhed er knyttet til en ejendom, der ejes af den anden ægtefælle, i vidt omfang vil være beskyttet af lejelovens regler, og at denne ægtefælle kan og bør sikre sig og sin erhvervsvirksomhed ved at skrive lejekontrakt med ejerægtefællen.

Denne begrundelse kan ikke anvendes i relation til lejeboliger. Hvis lejerens ægtefælle indgår en lejeaftale med lejerens, vil der være tale om fremleje, og ægtefællen bliver fremlejetager. En fremlejetager nyder ikke den samme beskyttelse efter lejelovgivningen, som en traditionel lejer, der har et kontraktforhold til ejendommens ejer. Den traditionelle lejers rettigheder er beskyttet mod enhver uden tinglysning. Lejeren beholder således sin brugsret, hvis ejendommens ejer f.eks. sælger ejendommen eller går konkurs. Den beskyttelse har fremlejetageren ikke, da fremlejetageren alene har et kontraktforhold med lejerens. Hvis hovedlejerforholdet ophører, ophører fremlejerforholdet også.

Den gældende beskyttelse i almenlejelovens § 68, 1. pkt., mod fremleje af et lejemål, som medfører, at det lejede ikke længere kan tjene som grundlag for

ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed, foreslås således ikke ændret.

Ovennævnte forslag om ændring af henvisningerne i almenlejelovens § 68, 3. pkt., vil indebære, at statsforvaltningen ligesom i dag efter anmodning fra den ægtefælle, der er lejer af det pågældende lejemål, kan tillade fremleje af lejemålet, hvis der ikke er rimelig grund til at nægte at gennemføre aftalen herom. Som noget nyt kan en sådan anmodning også indgives af den anden part i aftalen.

Har den ægtefælle, der er lejer af det pågældende lejemål, indgået en aftale om fremleje, der er omfattet af lejelovens § 68, 1. pkt., uden samtykke fra den anden ægtefælle eller uden statsforvaltningens tilladelse, kan aftalen efter den foreslåede § 8, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold efter anmodning fra den anden ægtefælle omstødes ved dom. Aftalen kan dog ikke omstødes, hvis den anden part i aftalen godtgør, at parten ikke vidste eller burde have vidst, at lejeren ikke var berettiget til at indgå aftalen.

Omstødsessag efter den foreslåede § 8, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold skal efter bestemmelsens stk. 2 anlægges inden 3 måneder efter, at den anden ægtefælle fik kendskab til aftalen. Uanset hvornår den anden ægtefælle fik kendskab til aftalen, skal sagen dog anlægges senest 1 år efter, at aftalen blev gennemført. Hvis aftalen blev tinglyst, inden aftalen blev gennemført, regnes 1 års fristen i fra tinglysningen.

Er en lejeaftale ikke indgået for et bestemt tidsrum, kan lejeren efter almenlejelovens § 84, stk. 1, opsige lejeaftalen. Efter stk. 2 må lejeren dog ikke uden sin ægtefælles samtykke opsige lejemål om familiens bolig eller om lokaler, hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles virksomhed er knyttet. Det fremgår videre af bestemmelsen, at lovens § 68, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Med henvisningen i almenlejelovens § 84, stk. 1, til lovens § 68, 2. og 3. pkt., vil bestemmelserne i de foreslåede § 7, stk. 1, og § 8 i lov om ægtefællers økonomiske forhold finde tilsvarende anvendelse på opsigelse af lejemål.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.7., i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Til § 12 Ikrafttræden m.v.

Det foreslåede stk. 1 vedrører lovens ikrafttræden. Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2018.

Med stk. 2 foreslås det, at ændringerne af reglerne om formuedeling i forbindelse med omstødelse af ægteskaber, jf. forslaget § 1, nr. 2 og 3, kun skal finde anvendelse for ægteskaber, hvor sagen om omstødelse er anlagt efter lovens ikrafttræden. Hvis sagen om omstødelse er anlagt før lovens ikrafttræden, skal formuedelingen i ægteskabet ske efter de hidtil gældende regler.

I stk. 3 foreslås det, at forslaget § 3 kun skal gælde for dispositioner, der er fuldbyrdet efter lovens ikrafttræden. For dispositioner, der er fuldbyrdet før lovens ikrafttrædelse, gælder de hidtidige regler om omstødelse i konkursloven og retsvirkningsloven.

Det foreslås i stk. 4, at forslaget § 4, nr. 3, finder anvendelse på anmodninger om oplysninger om indholdet af ægtepagter, der er indgivet fra og med lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

For så vidt angår ægtepagter, der er tinglyst før den 21. marts 2011, og som dermed alene foreligger fysisk, indebærer bestemmelsen, at anmodninger til Tinglysningsretten om kopi af en ægtepagt indgivet før lovens ikrafttrædelsestidspunkt, skal behandles efter de hidtidige regler, hvis Tinglysningsretten først behandler anmodningen efter lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

For så vidt angår ægtepagter, der er tinglyst efter den 21. marts 2011, som foreligger digitalt i tinglysningssystemet, er overgangsbestemmelsen ikke relevant, idet adgangen til oplysninger om indholdet af ægtepagter i personbogen forbliver offentlig, indtil loven træder i kraft. Det vil dermed være muligt at se indholdet af ægtepagter via Tinglysningsrettens internetportal indtil lovens ikrafttræden.

Til § 13 *Territoriale anvendelse*

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale anvendelsesområde

Det foreslås i stk. 1, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Med stk. 2 foreslås det, at §§ 1-3, 5 og 6 ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og Grønlandske forhold tilsiger.

I stk. 3 foreslås det, at §§ 7-9 ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Grønland med de grønlandske forhold tilsiger.

Tinglysningsloven finder ikke anvendelse i og kan ikke sættes i kraft for Grønland, hvilket indebærer, at ændringen af tinglysningsloven, jf. forslaget § 4, heller ikke skal kunne sættes i kraft for Grønland.

Sagsområdet formueret, hvortil tinglysningsloven, erstatningsansvarsloven, forsikringsaftaleloven og pensionsopsparingsloven henhører, er overtaget af Færøerne. Lovforslagets §§ 4 og 7-9 kan derfor ikke sættes i kraft for Færøerne.